

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور*

رحمت‌الله صدیق سروستانی** کرم حبیب‌پور کتابی***

چکیده: امروزه دختران نوجوان در جهانی پیچیده‌تر و چالش‌برانگیزتر از گذشته زندگی می‌کنند که همراه با تحول شرایط اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و جغرافیایی، نیازها و تمایلات اجتماعی آن‌ها نیز با توجه به آرزوهای نامحدود و توانایی‌های بالقوه‌ای که دارند، تنوع پذیرفته و پویایی بیشتری می‌یابند. هدف این مطالعه، شناخت نیازهای اجتماعی و فرهنگی و آموزشی دختران نوجوان مقاطع راهنمایی و متوسطه در استان‌های مختلف بوده است. نمونه آماری این تحقیق را، ۴۵۰۰ نفر از دختران دانش‌آموز مقاطع راهنمایی و متوسطه در مراکز پنج استان تهران، اصفهان، فارس، سیستان و بلوچستان و آذربایجان غربی تشکیل داده‌اند. نتایج مطالعه نشان داد که در مقطع راهنمایی، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان دختر به ترتیب: نیازهای امنیت هستی‌شناختی، فلسفه رضایت‌بخش زندگی، برابری و عدالت جنسیتی است و مهم‌ترین نیاز آموزشی آن‌ها نیز شامل ادامه تحصیل، پیامی و تکنولوژی آموزشی می‌باشد. در مقطع متوسطه، مهم‌ترین نیاز اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان شامل نیازهای امنیت هستی‌شناختی، برابری و عدالت جنسیتی، و نیاز به فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، و مهم‌ترین نیازهای آموزشی آن‌ها ادامه تحصیل، پیامی و تکنولوژی آموزشی بوده‌اند. مهم‌ترین نیازهای آموزشی، اجتماعی و فرهنگی دختران با آنچه در مورد دختران مقطع راهنمایی بدست آمده، یکی بوده، جز آن‌که در ترتیب نیازهای اجتماعی و فرهنگی آن‌ها، جای فلسفه رضایت‌بخش زندگی و امنیت هستی‌شناختی عوض شده است.

واژه‌های کلیدی: نیاز، امنیت هستی‌شناختی، فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، برابری و عدالت جنسیتی.

* مقاله حاضر برگرفته از طرحی با همین عنوان است که به پیشنهاد و حمایت مالی دفتر امور بانوان وزارت آموزش و پرورش انجام شده است.

rsadigh@ut.ac.ir

** استاد گروه جامعه‌شناسی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران

karamhabibpour@yahoo.com

*** دانشجوی دوره دکتری جامعه‌شناسی توسعه دانشگاه تهران

پژوهش زنان، دوره ۵، شماره ۳، زمستان ۱۳۸۶: ۵۱

جدول ضمیمه (۱) نتایج حاصل از سنجش اعتبار سازه ابزار اندازه‌گیری از طریق تحلیل عامل

نوع نیاز															گویه‌ها			
نیازهای آموزشی					نیازهای اجتماعی و فرهنگی													
مشارکت هم‌رسانی	تکنولوژی آموزشی	محیط	پیامی	ارزش‌های ارتباط اجتماعی (دوسی و خوشنواوندی)	برابری و عدالت جنسیتی	ارزش‌های مشی (انضباط و راستگویی)	هم‌دردی	بیش اجتماعی	امنیت هستی‌شناختی	گروه همسالان	الگوپذیری و گروه‌های مرجع	سازدگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد	اجتماعی‌شدن	محبت متقابل	کتابت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه رضایت‌بخش از زندگی
۰/۲۰۷	۰/۰۳۷	۰/۱۲۳	۰/۰۰۷	۰/۱۰۷	۰/۱۲۸	۰/۱۰۶	۰/۳۰۳	۰/۲۲۱	۰/۰۰۷	۰/۰۹۶	۰/۲۲۶	۰/۰۳۴	۰/۰۳۴	۰/۰۳۰	۰/۲۲۱	۰/۰۳۶	۰/۱۴۱	۰/۷۵۵
۰/۰۸۳	۰/۰۸۲	۰/۰۸۳	۰/۲۸۶	۰/۳۳۶	۰/۰۰۱	۰/۰۰۷	۰/۲۷۰	۰/۰۸۳	۰/۲۸۶	۰/۱۲۴	۰/۲۸۶	۰/۱۱۵	۰/۰۰۸	۰/۱۳۹	۰/۰۰۶	۰/۰۷۸	۰/۱۰۸	۰/۷۲۵
۰/۱۶۸	۰/۰۰۴	۰/۱۶۸	۰/۰۵۶	۰/۰۲۵	۰/۳۳۴	۰/۰۰۳	۰/۲۵۳	۰/۱۶۸	۰/۳۳۵	۰/۱۷۷	۰/۰۰۹	۰/۰۲۹	۰/۰۹۱	۰/۱۶۱	۰/۰۰۷	۰/۱۱۳	۰/۸۳۶	۰/۱۷۷
۰/۲۲۳	۰/۱۵۷	۰/۰۲۱	۰/۰۱۵	۰/۰۶۴	۰/۰۲۹	۰/۰۲۷	۰/۲۸۵	۰/۰۲۳	۰/۱۶۵	۰/۲۲۲	۰/۱۳۰	۰/۰۰۶	۰/۰۶۳	۰/۰۹۳	۰/۳۶۶	۰/۲۲۶	۰/۷۴۵	۰/۲۲۲

ادامه جدول ضمیمه (۱)

نوع نیاز															گویه‌ها			
نیازهای آموزشی					نیازهای اجتماعی و فرهنگی													
مشارکت مدرسه‌ای	تکنولوژی آموزشی	محیطی	پایمی	ارزش‌های ارتباط اجتماعی (دوستی و خوشبووندی)	برابری و عدالت جنسیتی	ارزش‌های منشی (انضباط و راستگویی)	همدردی	پیشنش اجتماعی	امنیت هستی‌شناختی	گروه همسالان	الگوپذیری و گروه‌های مرجع	سازندگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد	اجتماعی شدن	محبت متقابل	کفایت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه رضایت‌بخش از زندگی
۰/۲۵۸	۰/۲۱۸	۰/۲۶۹	۰/۱۲۷	۰/۱۰۶	۰/۰۱۲	۰/۰۵۵	۰/۲۸۱	۰/۲۲۲	۰/۱۲۷	۰/۰۶۶	۰/۱۶۹	۰/۰۵۷	۰/۰۶۷	۰/۲۱۰	۰/۰۴۵	۰/۱۵۹	۰/۶۲۸	۰/۰۶۶
۰/۰۱۸	۰/۲۶۰	۰/۳۰۰	۰/۲۰۶	۰/۱۰۳	۰/۱۲۴	۰/۰۱۱	۰/۲۸۲	۰/۰۰۳	۰/۲۰۶	۰/۰۰۱	۰/۰۳۳	۰/۱۲۲	۰/۱۱۹	۰/۱۵۵	۰/۲۰۸	۰/۴۲۵	۰/۰۳۹	۰/۰۰۱
۰/۲۲۱	۰/۰۷۱	۰/۰۲۳	۰/۴۰۴	۰/۰۵۸	۰/۰۰۴	۰/۲۶۳	۰/۲۲۱	۰/۰۳۳	۰/۰۰۶	۰/۱۸۹	۰/۱۶۶	۰/۰۲۱	۰/۱۰۹	۰/۰۶۲	۰/۱۱۶	۰/۵۶۱	۰/۳۵۹	۰/۱۸۹
۰/۰۸۳	۰/۲۱۶	۰/۲۵۸	۰/۰۹۷	۰/۲۵۲	۰/۱۹۴	۰/۱۱۳	۰/۲۷۴	۰/۱۸۴	۰/۰۶۵	۰/۰۳۹	۰/۱۹۴	۰/۰۷۸	۰/۰۵۸	۰/۰۲۴	۰/۱۱۶	۰/۵۰۲	۰/۲۴۱	۰/۳۴۴
۰/۱۶۸	۰/۰۴۲	۰/۰۸۴	۰/۰۸۶	۰/۲۱۷	۰/۳۴۱	۰/۲۵۲	۰/۰۶۵	۰/۰۵۳	۰/۳۸۶	۰/۲۶۰	۰/۱۹۴	۰/۰۲۹	۰/۰۷۱	۰/۰۳۸	۰/۱۰۹	۰/۳۹۸	۰/۱۲۸	۰/۲۶۰

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۵۳

ادامه جدول ضمیمه (۱)

نوع نیاز																	گویه‌ها		
نیازهای آموزشی				نیازهای اجتماعی و فرهنگی															
مشارکت مدرسه‌ای	تکنولوژی آموزشی	محیطی	پایمی	ارزش‌های ارتباطی اجتماعی (نوبتی و خویشاوندی)	برابری و عدالت جنسیتی	ارزش‌های منشی (انضباط و راستگویی)	همدردی	پیش اجتماعی	امنیت هستی‌شناختی	گروه همسالان	الگوپذیری و گروه‌های مرجع	سازندگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد	اجتماعی شدن	محبت متقابل	کفایت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه، رضایت‌بخش از زندگی	
۰/۰۴۳	۰/۰۰۵	۰/۰۸۴	۰/۰۰۸	۰/۲۱۲	۰/۱۲۰	۰/۴۱۷	۰/۱۵۵	۰/۰۰۶	۰/۲۲۲	۰/۰۴۷	۰/۱۱۵	۰/۰۴۵	۰/۱۱۱	۰/۱۵۲	۰/۲۳۱	۰/۰۰۹	۰/۳۰۵	۰/۳۲۴	با ارزش‌ها و هنجارهای کشورم به خوبی آشنا هستم
۰/۲۰۴	۰/۰۱۲	۰/۰۴۰	۰/۲۴۵	۰/۱۴۰	۰/۰۸۷	۰/۰۷۵	۰/۰۰۹	۰/۰۴۰	۰/۲۲۵	۰/۰۴۴	۰/۰۰۱	۰/۰۸۷	۰/۰۳۲	۰/۰۲۶	۰/۷۰۵	۰/۲۵۶	۰/۲۱۹	۰/۱۴۷	فرهنگ کشورم برای من نامانوس است و با آن اخت نیستم
۰/۳۰۰	۰/۲۶۰	۰/۱۳۰	۰/۱۳۴	۰/۱۵۹	۰/۱۴۵	۰/۰۹۲	۰/۰۲۹	۰/۱۳۰	۰/۲۳۴	۰/۰۲۴	۰/۱۱۰	۰/۰۰۷	۰/۰۸۵	۰/۵۲۶	۰/۰۹۳	۰/۱۵۱	۰/۰۵۰	۰/۰۷۵	اعضای خانواده در انجام کارها به من اعتماد کافی دارند
۰/۳۰۲	۰/۰۰۹	۰/۲۴۳	۰/۰۳۷	۰/۰۳۹	۰/۱۷۸	۰/۰۶۵	۰/۱۶۵	۰/۲۳۳	۰/۳۳۷	۰/۱۰۵	۰/۲۱۸	۰/۰۵۵	۰/۱۹۲	۰/۶۰۱	۰/۰۲۹	۰/۰۷۵	۰/۲۳۶	۰/۱۰۵	معلمان مدرسه در انجام کارها به من اعتماد کافی دارند
۰/۱۸۴	۰/۰۵۷	۰/۱۰۲	۰/۰۹۱	۰/۰۲۴	۰/۲۳۶	۰/۱۵۵	۰/۰۴۸	۰/۱۰۶	۰/۳۵۴	۰/۰۴۲	۰/۰۷۵	۰/۰۲۸	۰/۱۴۶	۰/۵۹۷	۰/۱۳۵	۰/۱۷۲	۰/۲۱۴	۰/۲۳۲	دوستانم در انجام کارها به من اعتماد کافی دارند

ادامه جدول ضمیمه (۱)																		
نوع نیاز														گویه‌ها				
نیازهای آموزشی				نیازهای اجتماعی و فرهنگی														
مشارکت مدرسهای	تکنولوژی آموزشی	محتصی	پیامی	ارزش‌های ارتباط اجتماعی (جوستی و خوشنویزی)	برابری و عدالت جنسیتی	ارزش‌های منشی (انضباط و راستگویی)	همدرستی	بیشل اجتماعی	امنیت هستی‌شناختی	گروه همسالان	الگوپذیری و گروه‌های مرجع	سازندگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد	اجتماعی‌شن	محبت متقابل	کفایت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه رضایت‌بخش از زندگی
۰/۲۲۱	۰/۰۶۴	۰/۰۷۶	۰/۰۴۶	۰/۱۲۳	۰/۳۱۳	۰/۸۵۳	۰/۲۲۲	۰/۱۰۵	۰/۱۲۳	۰/۰۰۸	۰/۲۲۵	۰/۱۲۳	۰/۲۴۰	۰/۰۱۴	۰/۰۴۵	۰/۰۸۵	۰/۲۳۴	۰/۳۴۶
۰/۰۸۳	۰/۳۲۶	۰/۳۵۸	۰/۰۹۵	۰/۱۲۹	۰/۰۶۶	۰/۱۴۳	۰/۰۷۲	۰/۰۵۸	۰/۰۵۹	۰/۰۵۶	۰/۲۲۱	۰/۸۵۳	۰/۶۷۱	۰/۱۳۰	۰/۰۲۸	۰/۱۲۱	۰/۲۵۰	۰/۱۰۶
۰/۱۶۸	۰/۰۴۲	۰/۴۸۰	۰/۲۲۶	۰/۳۲۹	۰/۴۰۳	۰/۰۵۰	۰/۰۵۱	۰/۰۸۴	۰/۲۲۶	۰/۰۰۸	۰/۰۲۱	۰/۴۲۱	۰/۰۸۵	۰/۰۰۵	۰/۱۲۷	۰/۲۰۳	۰/۱۱۸	۰/۲۰۸

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۵۵

ادامه جدول ضمیمه (۱)

نوع نیاز															گویه‌ها			
نیازهای آموزشی					نیازهای اجتماعی و فرهنگی													
مشارکت مدرسه‌ای	تکولوژی آموزشی	معیصل	پایه	ارزش‌های ارتباط اجتماعی (دوستی و خوشاندندی)	برابری و عدالت جنسیتی	ارزش‌های مثبتی (انضباط و راستگویی)	همدردی	پیش اجتماعی	هستی‌شناختی	گروه همسالان	گروه‌های مرجع الگوپذیری و	سازندگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد	اجتماعی شدن	محبت متقابل	کفایت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه زندگی
۰/۰۳۹	۰/۷۱۵	۰/۳۳۹	۰/۰۲۵	۰/۰۲۱	۰/۱۷۵	۰/۳۶۸	۰/۱۳۲	۰/۱۱۴	۰/۳۵۵	۰/۰۷۵	۰/۰۸۳	۰/۳۸۹	۰/۰۰۴	۰/۰۰۴	۰/۱۶۴	۰/۱۴۰	۰/۱۲۵	۰/۴۵۶
۰/۰۰۹	۰/۷۱۲	۰/۰۰۹	۰/۰۱۴	۰/۰۰۹	۰/۰۲۸	۰/۳۵۱	۰/۲۰۲	۰/۰۰۹	۰/۰۱۴	۰/۰۵۱	۰/۱۲۷	۰/۴۹۷	۰/۱۶۱	۰/۰۱۲	۰/۰۵۷	۰/۱۳۷	۰/۰۴۴	۰/۳۷۵
۰/۰۳۸	۰/۰۷۸	۰/۰۸۲	۰/۱۱۵	۰/۱۷۸	۰/۰۲۲	۰/۱۰۰	۰/۳۴۲	۰/۰۲۶	۰/۱۵۰	۰/۰۰۶	۰/۰۸۰	۰/۰۳۴	۰/۲۶۷	۰/۰۶۴	۰/۰۲۵	۰/۱۰۰	۰/۰۸۰	۰/۳۷۸

ادامه جدول ضمیمه (۱)

نوع نیاز														گویه‌ها					
نیازهای آموزشی				نیازهای اجتماعی و فرهنگی															
مشارکت‌مدرسه‌ای	تکنولوژی آموزشی	محیطی	پیشانی	ارتباط‌های ارتباط اجتماعی (دوستی و خوشنوازی)	ترباری و عدالت جنسیتی	ارتباط‌های منشی (انقباض و انبساط)	هم‌پارگی	پیش اجتماعی	امینیت هستی‌شناختی	گروه همسالان	الگوپذیری و گروه‌های مرجع	سازندگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد	اجتماعی شدن	محبت متقابل	کفایت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه رضایت‌بخش از زندگی	
۰/۰۳۳	۰/۰۰۴	۰/۰۲۶	۰/۰۰۲	۰/۰۰۳	۰/۲۸۷	۰/۰۷۴	۰/۱۶۰	۰/۱۱۱	۰/۲۲۳	۰/۱۹۰	۰/۲۶۴	۰/۰۹۷	۰/۲۳۶	۰/۱۶۵	۰/۱۳۹	۰/۰۲۸	۰/۲۲۸	۰/۱۹۰	تا بحال هیچ شخص یا گروه خاصی را که بتواند الگوی زندگی من باشد، پیدا نکرده‌ام
۰/۱۸۸	۰/۳۰۱	۰/۲۶۲	۰/۰۷۹	۰/۰۴۸	۰/۰۴۶	۰/۰۷۰	۰/۰۳۴	۰/۲۲۱	۰/۰۰۶	۰/۲۶۹	۰/۰۹۰	۰/۰۸۱	۰/۴۱۵	۰/۱۶۴	۰/۱۲۵	۰/۰۲۲	۰/۰۷۳	۰/۱۲۰	در حال حاضر تعداد دوستانی که دارم انگشت‌شمار است
۰/۲۲۷	۰/۳۸۶	۰/۰۸۳	۰/۲۸۶	۰/۰۶۸	۰/۰۰۱	۰/۰۹۷	۰/۰۲۶	۰/۰۸۳	۰/۲۳۵	۰/۳۰۶	۰/۰۶۹	۰/۸۴۵	۰/۰۵۳	۰/۰۲۹	۰/۰۹۵	۰/۰۲۸	۰/۰۷۴	۰/۰۲۸	روابط من با دوستانم صمیمانه و از روی احترام است
۰/۰۸۴	۰/۲۱۲	۰/۱۶۸	۰/۰۵۷	۰/۰۱۵	۰/۳۳۴	۰/۰۲۸	۰/۰۳۵	۰/۱۶۸	۰/۶۵۷	۰/۰۲۷	۰/۱۶۵	۰/۱۷۳	۰/۰۷۴	۰/۳۳۶	۰/۰۷۸	۰/۰۰۶	۰/۱۴۱	۰/۰۲۷	الآن تغییرات آنقدر سریع اتفاق می‌افتد که نمی‌توان آینده را پیش‌بینی کرد

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۵۷

ادامه جدول ضمیمه (۱)																			
نوع نیاز															گویه‌ها				
نیازهای آموزشی				نیازهای اجتماعی و فرهنگی															
مشارکت مدرسه‌ای	تکنولوژی آموزشی	محیطی	پایه	ارزش‌های ارتباط اجتماعی (دوستی و خوشبختی)	برابری و عدالت جنسیتی	ارزش‌های منشی (انضباط و راستگویی)	همدردی	پیشن اجتماعی	امنیت هستی‌شناختی	گروه همسالان	الگوپذیری، گروه‌های مرجع	سازندگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد		اجتماعی‌شن	محبت متقابل	کفایت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه رضایت‌بخش از زندگی
۰/۳۳۱	۰/۲۰۵	۰/۱۳۴	۰/۰۰۶	۰/۰۲۴	۰/۰۳۶	۰/۱۰۶	۰/۰۰۳	۰/۰۰۸	۰/۷۰۰	۰/۰۲۸	۰/۱۲۰	۰/۰۹۳	۰/۰۱۳	۰/۰۰۷	۰/۱۱۶	۰/۳۱۴	۰/۰۶۴	۰/۳۳۷	فردای من با امروز من یکی است و قادرم فردا را هم مثل امروز پیش‌بینی کنم
۰/۰۸۳	۰/۲۶۸	۰/۰۶۷	۰/۲۵۱	۰/۳۳۶	۰/۰۶۵	۰/۰۷۷	۰/۰۲۶	۰/۰۳۸	۰/۶۸۲	۰/۰۷۲	۰/۱۰۲	۰/۰۰۲	۰/۱۵۴	۰/۰۵۷	۰/۰۷۱	۰/۰۲۱	۰/۰۸۹	۰/۰۷۲	در جامعه ما، علی‌رغم سرعت بالای تغییرات، باز هم می‌توان آینده را پیش‌بینی کرد
۰/۱۶۸	۰/۰۸۹	۰/۱۶۸	۰/۱۰۹	۰/۰۰۶	۰/۰۳۳	۰/۰۲۸	۰/۰۳۵	۰/۴۵۲	۰/۰۱۴	۰/۰۵۶	۰/۱۶۷	۰/۰۳۲	۰/۰۸۱	۰/۳۱۲	۰/۰۹۰	۰/۰۵۷	۰/۱۱۶	۰/۰۵۶	هر روز روزنامه‌ها را می‌خوانم تا از وضعیت جامعه‌م مطلع شوم
۰/۰۰۹	۰/۰۱۵	۰/۰۲۳	۰/۰۰۸	۰/۰۶۴	۰/۰۳۹	۰/۱۰۷	۰/۲۸۵	۰/۳۹۷	۰/۱۵۷	۰/۰۸۵	۰/۴۳۵	۰/۱۳۷	۰/۰۴۵	۰/۳۶۳	۰/۲۸۶	۰/۲۵۷	۰/۱۴۸	۰/۰۸۵	اطلاع چندانی از وضعیت جامعه‌م ندارم

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۵۹

ادامه جدول ضمیمه (۲)																		
نام نیاز	استان‌ها																	
	کل مناطق			تهران			آذربایجان غربی			اصفهان			فارس			سیستان و بلوچستان		
	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی
نیاز به هم‌دردی	*	*	-	*	*	-	*	*	-	*	*	-	*	*	-	*	*	-
نیاز به ارزش‌های منشئی (انضباط و راستگویی)	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
نیاز به برابری و عدالت جنسیتی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
نیاز به ارزش‌های ارتباط اجتماعی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
نیاز به گذران اوقات فراغت	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
نیاز به ادامه تحصیل	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
نیاز پیامی	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	*	-	*	-	-	-	-	-
نیاز محیطی	*	-	*	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-	*
نیاز به تکنولوژی آموزشی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
نیاز به مشارکت مدرسه‌ای	*	*	*	*	*	*	-	*	-	*	*	-	*	*	-	*	*	*

توجه: علامت (*) به معنی وجود نیاز و علامت (-) به معنای عدم نیاز می‌باشد.

جدول ضمیمه (۳) مقایسه و اولویت‌بندی نیازهای اجتماعی و فرهنگی و آموزشی دانش‌آموزان به تفکیک استان و مقطع تحصیلی

نوع نیاز	نام نیاز	کل مناطق			استان‌ها																	
		کل	متوسطه	راهنمایی	تهران			آذربایجان غربی			اصفهان			فارس			سیستان و بلوچستان					
		کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی
اجتماعی و فرهنگی	نیاز به فلسفه رضایت‌بخش از زندگی	۱۲/۰۲	۱۱/۵۸	۱۱/۸۰	۱۱/۱۳	۱۱/۳۵	۱۱/۲۵	۱۲/۹۱	۱۱/۷۸	۱۲/۳۶	۱۱/۶۸	۱۰/۶۵	۱۱/۱۳	۱۲/۷۱	۱۳/۵۳	۱۲/۹۹	۱۲/۱۵	۱۲/۳۴	۱۲/۶۴			
	نیاز به کفایت اجتماعی	۸/۶۹	۸/۵۵	۸/۵۵	۸/۳۳	۸/۳۸	۸/۲۳	۹/۱۳	۹/۲۳	۹/۱۷	۱۰/۲۱	۷/۷۱	۸/۶۸	۸/۸۲	۹/۱۴	۸/۹۳	۹/۰۹	۸/۵۷	۸/۸۵			
	نیاز به محبت متقابل	۸/۸۳	۸/۵۳	۸/۵۹	۸/۸۰	۸/۸۱	۸/۶۵	۹/۲۲	۸/۹۰	۷/۷۱	۸/۴۸	۹	۸/۹۵	۸/۶۲	۸/۲۶	۸/۵۰	۸/۶۴	۸/۳۲	۸/۴۳			
	نیاز به اجتماعی‌شدن	۱۰/۶۵	۱۰/۴۴	۱۰/۷۱	۱۰/۵۱	۱۰/۱۷	۱۰/۳۹	۱۱/۲۷	۱۱/۱۰	۱۰/۹۷	۱۱/۶۶	۱۰/۷۰	۱۱/۱۵	۱۰/۷۱	۱۲/۲۸	۱۱/۲۵	۱۱/۷۸	۱۰/۶۵	۱۱/۰۶			
	نیاز به اعتماد	۹/۴۲	۱۰/۲۸	۹/۸۰	۱۰/۲۱	۹/۶۲	۹/۱۱	۸/۹۴	۹/۹۷	۱۱	۹/۳۹	۱۰/۷۴	۹/۳۹	۱۰/۳۰	۹/۷۱	۹/۵۰	۹/۲۳	۱۰/۵۸	۹/۷۶			
	نیاز به خودمختاری و استقلال	۷/۶۹	۷/۴۴	۷/۵۷	۷/۲۶	۸/۲۵	۸	۷/۲۶	۶/۷۵	۷	۶/۵۷	۶/۸۵	۶/۵۷	۶/۷۵	۶/۳۳	۶/۹۷	۷/۰۷	۷/۰۴	۷/۰۴			
	نیاز به سازندگی	۷/۸۶	۸/۲۰	۷/۹۹	۸/۰۲	۷/۹۴	۷/۹۰	۷/۳۵	۸/۳	۸/۷۴	۷/۳۵	۷/۳۵	۷/۵۳	۸/۱۹	۷/۴۷	۷/۹۴	۷/۸۱	۸/۸۰	۸/۴۳			
	نیاز به الگوپذیری	۹/۱۷	۸/۸۴	۹/۰۹	۸/۹۴	۹/۲۹	۹/۱۷	۹/۶۲	۹/۱۳	۸/۶۴	۹/۱۳	۷/۸۲	۸/۳۱	۸/۰۴	۸/۱۸	۸/۶۶	۸/۸۰	۸/۶۳	۸/۷۴			
	نیاز به تعلق خاطر و هویت‌یابی	۱۱/۲۱	۱۰/۸۴	۱۱/۰۶	۱۱/۳۴	۱۱/۲۷	۱۱/۸۳	۱۰/۳۹	۱۱/۱۳	۸/۹۴	۸/۵۹	۸/۶۶	۱۰/۸۵	۱۰/۰۴	۱۰/۵۷	۱۱/۱۹	۱۰/۲۹	۱۰/۶۱	۱۰/۶۱			
	نیاز به امنیت اجتماعی	۷/۸۱	۷/۰۸	۷/۵۱	۷/۳۳	۸/۴۴	۷/۹۸	۶/۳۹	۶/۵۱	۶/۵۱	۱۱/۵۴	۹/۶۲	۱۰/۴۰	۷/۱۲	۶/۰۳	۶/۷۴	۶/۷۰	۶/۶۳	۶/۶۷			

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۶۱

ادامه جدول ضمیمه (۳)																		
نام نیاز	استان‌ها															کل مناطق		
	سیستان و بلوچستان			فارس			اصفهان			آذربایجان غربی			تهران			کل	متوسطه	راهنمایی
	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی			
نیاز به گروه همسالان	۱۱/۳۰	۱۱/۵۰	۱۰/۹۱	۱۱/۴۳	۱۱/۳۴	۱۱/۵۳	۱۰/۵۳	۱۱/۲۶	۹/۴۰	۱۰/۹۰	۱۰/۸۳	۱۰/۹۴	۱۰/۵۸	۱۰/۵۹	۱۰/۳۹	۱۰/۹۲	۱۰/۷۳	۱۰/۸۰
نیاز به امنیت هستی‌شناختی	۱۳/۳۹	۱۳/۴۰	۱۳/۳۹	۱۳/۲۷	۱۳/۸۹	۱۳/۱۰	۱۳/۱۵	۱۳/۳۶	۱۲/۸۱	۱۳/۳۷	۱۳/۷۰	۱۳/۰۵	۱۳/۱۱	۱۱/۸۳	۱۲/۴۷	۱۲/۶۴	۱۲/۹۰	۱۲/۴۲
نیاز به پیش اجتماعی	۱۱/۵۷	۱۱/۷۳	۱۱/۳۱	۱۱/۴۴	۱۳/۱۰	۱۱/۱۰	۱۱/۴۹	۱۲	۱۰/۶۸	۱۱/۵۹	۱۲/۳۶	۱۰/۸۵	۱۰/۴۰	۹/۶۳	۱۰/۹۳	۱۰/۸۸	۱۱/۳۹	۱۰/۲۷
نیاز به هم‌دردی	۶/۸۳	۶/۳۳	۷/۶۰	۶/۸۱	۷	۶/۸۲	۶/۲۴	۶/۱۷	۶/۴۶	۶/۷۱	۶/۱۳	۷/۲۴	۷/۴۱	۷/۷۹	۷/۰۱	۷/۱۳	۶/۷۴	۷/۵۰
نیاز به ارزش‌های منشی	۹/۵۳	۱۰/۰۷	۸/۶۹	۹/۴۴	۹/۵۵	۹/۳۸	۱۰/۷۶	۱۰/۹۰	۱۰/۶۵	۹/۴۲	۹/۹۴	۸/۹۵	۹/۶۵	۹/۲۲	۱۰/۰۶	۶/۹۱	۱۰/۰۳	۹/۱۸
نیاز به برابری و عدالت جنسیتی	۱۳/۰۴	۱۳/۱۷	۱۱/۸۰	۱۳/۰۹	۱۱/۳۱	۱۳/۴۹	۱۱/۷۴	۱۱/۳۳	۱۲/۲۲	۱۲/۳۸	۱۲/۴۹	۱۲/۲۷	۱۱/۷۸	۱۱/۵۰	۱۲/۰۷	۱۱/۹۴	۱۳/۰۷	۱۱/۱۳
نیاز به ارزش‌های ارتباط اجتماعی	۸/۱۲	۸/۷۳	۸/۱۳	۸/۵۰	۸/۰۷	۸/۷۳	۸/۰۷	۸/۶۴	۷/۲۸	۷/۹۶	۸/۳۵	۷/۵۸	۸/۴۷	۸/۵۳	۸/۴۵	۸/۳۹	۸/۴۳	۸/۳۳
نیاز به گذران اوقات فراغت	۵/۶۱	۵/۴۴	۵/۹۰	۶/۶۵	۵/۳۹	۵/۷۸	۷/۵۴	۷/۵۲	۷/۵۴	۵/۸۰	۵/۵۰	۶/۰۹	۷/۸۵	۸/۴۲	۷/۳۷	۶/۹۹	۶/۶۴	۷/۳۳

۶۲ پژوهش زنان، دوره ۵، شماره ۳، زمستان ۱۳۸۶

امامه جنول ضمیمه (۳)

نوع نیاز	نام نیاز	کل مناطق			استان‌ها																		
		کل	متوسطه	راهنمایی	تهران			آذربایجان غربی			اصفهان			فارس			سیستان و بلوچستان						
		کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	
	مقدار کای اسکور (X^2)	۶۷۷۷/۶۰	۴۱۰۹/۲۰	۲۷۲۳/۹۹	۹۲۱/۷۰	۱۹۱۰/۰۶	۲۸۱۶/۵۹	۷۹۲/۰۵	۱۵۹۱/۷۷	۸۸۴/۴۷	۱۳۸/۲۸	۲۳۳/۶۵	۷۳۷/۷۷	۵۱۳/۳۱	۱۳۱۸/۵۰	۵۴۵/۶۱	۹۵۱/۸۱	۱۴۶۹/۸۰					
	درجه آزادی (D.F.)	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷					
	سطح معنی‌داری (P)	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱					
آموزشی	نیاز به امامه تحصیل	۳/۵۷	۳/۲۲	۳/۵۷	۳/۲۶	۳/۰۸	۳/۱۱	۳/۴۵	۳/۸۹	۳/۶۸	۳/۵۲	۳/۴۰	۳/۱۸	۳/۴۶	۳/۵۴	۳/۵۸	۳/۵۵	۳/۵۵					
	نیاز پیامی	۳/۰۵	۳/۰۱	۳/۰۵	۳/۰۹	۳/۰۸	۳/۱۴	۳/۷۴	۳/۰۵	۲/۹۰	۲/۹۱	۲/۹۰	۲/۹۸	۲/۹۸	۳	۲/۸۲	۳/۰۹	۳/۰۹					
	نیاز محیطی	۲/۸۵	۲/۹۷	۲/۸۵	۲/۹۲	۳	۲/۹۸	۲/۹۲	۳/۱۶	۲/۸۵	۲/۵۷	۲/۸۶	۲/۱۸	۲/۸۸	۲/۵۹	۲/۷۸	۲/۸۵	۲/۸۵	۲/۷۶				
	نیاز به تکنولوژی آموزشی	۲/۹۲	۲/۹۸	۲/۹۲	۲/۹۹	۳/۰۱	۲/۹۴	۲/۸۵	۲/۷۵	۲/۸۰	۳/۱۸	۳/۱۰	۳/۰۲	۲/۹۲	۲/۹۲	۲/۹۲	۳/۰۷	۲/۸۹	۲/۹۴				
	نیاز به مشارکت مدرسه‌ای	۲/۶۲	۲/۸۳	۲/۶۲	۲/۷۴	۲/۸۳	۲/۵۹	۲/۷۴	۲/۸۰	۲/۷۷	۳/۰۹	۲/۸۱	۳	۲/۷۵	۲/۷۸	۳/۰۴	۲/۶۳	۲/۷۵	۲/۷۵				
	مقدار کای اسکور (X^2)	۱۷۷/۱۷	۱۰۴/۶۳	۲۴/۲۸	۹/۷۰	۱۰۲/۰۶	۴۹/۶۸	۱۳/۲۳	۴۵/۱۲	۴۴/۹۸	۳۴/۷۸	۴۰/۶۲	۱۴/۷۰	۲۰/۰۵	۳۱/۷۶	۱۴/۴۶	۲۶/۹۷	۳۴/۰۷					
	درجه آزادی (D.F.)	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴					
	سطح معنی‌داری (P)	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱					

توجه: ۱- اعداد آمده در جدول، مجموع نمرات مربوط به هر نیاز می‌باشند که از جمع گویه‌های هر یک، به صورت مقیاس شبه‌فاصله‌ای درآمده‌اند تا از این طریق، امکان مقایسه آنها با یکدیگر فراهم گردد.

۲- برای مقایسه و اولویت‌بندی انواع نیازها در مقاطع راهنمایی و متوسطه در سطح کل مناطق و همچنین استان‌ها، از آزمون فریدمن (به دلیل مرتبط بودن نمونه‌ها) استفاده شده که آمار متناسب آن نیز، کای اسکور (X^2) می‌باشد

مقدمه و طرح مسئله

براساس آمار منتشره از سوی سازمان ملل، در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ م. حدود دو سوم از بیسوادان جهان را زنان تشکیل داده و کمتر از یک درصد از دارایی‌های جهان در اختیار زنان بوده است. وضعیت زنان امروزی، نشان‌گر آن است که آینده دختران نیز تفاوتی با وضعیت مادران‌شان نخواهد داشت. این در حالی است که از زاویه دیگر، جهان به سرعت متحول امروزی، شرایط جدیدی را برای نوجوانان به‌خصوص دختران رقم زده است. امروزه دختران نوجوان در یک جهان پیچیده‌تر و چالش برانگیزتر از گذشته زندگی می‌کنند که همراه با تحول این شرایط اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و جغرافیایی و مراحل از تمدن که دختران در آن قرار دارند، طبیعتاً نیازها و تمایلات اجتماعی آن‌ها نیز با توجه به آرزوهای نامحدود و توانایی‌های بالقوه‌ای که دارند، تنوع پذیرفته و پویایی بیشتری می‌یابند. اگرچه این مسئله در مورد پسران نیز صدق می‌کند، اما نکته این جاست که نیازهای دختران در مقایسه با هم‌کلاسی‌های پسر، کمتر مشهود و ملموس‌اند و مورد اهمال قرار می‌گیرند (بنیاد جوزف روتتری^۱، ۲۰۰۵: ۴).

البته مسئله تبعیض جنسیتی و باورهای قالبی حاکم بر جوامع حتی در نظام آموزش و پرورش، تقریباً در همه کشورها، به‌ویژه کشورهای کمتر توسعه‌یافته وجود دارد. اما این روند در دهه‌های اخیر تغییر کرده و حرکت به سمت عدالت جنسیتی شروع شده است. به‌طوری‌که از سال ۱۹۹۰ میلادی، اصلاحات آموزشی بسیاری در کشورهای مختلف با توجه به شرایط اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و آموزشی، نیازهای جامعه و تحولات جهانی صورت گرفته است. در برخی کشورها، از جمله ایتالیا، مالزی، کانادا و استرالیا، اولین گام در اصلاحات آموزشی، ورود نگرش جنسیتی به برنامه‌ها بوده است (حجازی و اعزازی، ۱۳۸۳: ۱۲).

در کشور ما نیز، در سال‌های اخیر شاهد دو رویداد مهم در برنامه‌های آموزش و پرورش کشور بوده‌ایم که نشان از حاکمیت هر چه بیشتر عدالت جنسیتی در سطح آموزش و پرورش دارد: اول آنکه بر مبنای برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و تعهدات بین‌المللی کشورمان، نرخ پوشش تحصیلی دختران در مقاطع تحصیلی سه‌گانه افزایش یافته است. بنابراین، اولین گام در راه دسترسی برابر دختران و پسران به امکانات آموزشی برداشته شده است.

1 . Joseph Rowntree Foundation

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۳۳

دومین رویداد، تغییر دیدگاه دختران نسبت به توانایی‌هایشان است که پیامد چنین تغییری، در حضور دختران دانش‌آموز در رشته‌های مختلف تحصیلی و تلاش آنان برای راه‌یابی به آموزش عالی مشاهده می‌شود. البته وقوع این رویداد، نه ناشی از بسترسازی‌های فرهنگی و تغییر نگرش متصدیان امر آموزش، که محصول تأثیر تحولات اجتماعی بر دختران بوده است. به عبارتی، اگرچه هنوز باورهای جنسیتی در کتب درسی حضور دارند، اما نیازهای دختران به عنوان عنصر توسعه در عرصه‌های مختلف مورد توجه قرار نگرفته است. به نظر می‌رسد که نیاز دختران و خودآگاهی و تلاش آنان برای کسب جایگاه جدید و عدم آمادگی نهادهای آموزشی برای پذیرش این نیازها منجر به ایجاد فاصله عمیقی میان دانش‌آموزان دختر و دست‌اندرکاران نظام آموزشی شده باشد (حجازی و اعزازی، ۱۳۸۳: ۱۳-۱۲).

البته برقراری این عدالت جنسیتی عمدتاً در حوزه عمومی بوده است تا حوزه خصوصی. به طوری که براساس نتایج یک نظرسنجی، از نظر پاسخگویان برابری دختر و پسر در حوزه عمومی امری بدیهی است، اما در حوزه خصوصی یعنی خانواده هنوز تقسیم سنتی نقش، مد نظر آنهاست (همان: ۱۲۰-۱۱۹).

ناشناخته‌ماندن نیازهای دختران نوجوان و در نتیجه عدم تلاش جهت رفع آن نیازها، مسأله‌ای است که همواره تبعات منفی هم برای این گروه و هم برای کل جامعه دربرداشته و دارد (اسلر و همکاران، ۲۰۰۱). دخترانی که مادران آینده کشورند و قرار است در آینده متولی امور مهمی شوند، چنانچه نیازهای برطرف‌نشده‌ای داشته باشند، این نیازها مانع از سیر عادی روند جامعه‌پذیری آنها شده و بالطبع منجر به ناکارایی آنها در عرصه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی و آموزشی خواهد شد.

جامعه‌پذیر کردن دختران جوان و متناسب‌سازی مجموعه رفتارهای خانواده با نیازهای آنها که مادران، همسران، تولیدکنندگان و مدیران فردای نزدیک و دور جامعه‌اند و هم‌سازی این فرایند مهم جامعه‌پذیری با آنچه در نظام آموزشی و پرورشی رسمی می‌گذرد، نیز از ضروریات مهم و فوری جامعه امروز ماست. بستر اصلی چنین رویکردی نیز لزوماً نگاه به دختران جوان به عنوان انسان‌هایی فعال، مولد، صاحب حق و رأی و دارای قدرت کافی برای مشارکت در امور و به‌خصوص در حل مسائلی که به خود آنها مربوط می‌شود؛ است (صدیق سروستانی، ۱۳۸۳).

از این رو، مرکز ثقل مطالعه حاضر، یافتن پاسخ برای این پرسش اصلی است که دختران نوجوان دانش‌آموز کشور چه نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دارند و ماهیت اولویتی که در این نیازها وجود دارد، چگونه است؟

پیشینه تجربی موضوع

تحقیقات داخلی نادری به شناسایی نیازهای متعدد اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دانش‌آموزان و مشخصاً دانش‌آموزان دختر پرداخته‌اند؛ از جمله: کنانی (۱۳۶۹) نیازهای تفریح و سرگرمی، ادامه تحصیل و انتخاب الگو (پورکریمی، ۱۳۸۱: ۱۷)، حجازی و همکاران (۱۳۷۸) نیازهای رفع نابرابری جنسیتی و باورهای نادرست جنسیتی (همان: ۳۶-۳۷)، پورکریمی (۱۳۸۱) نیازهای آزادی، داشتن حق انتخاب و مدیریت مدرسه‌ای مناسب (پورکریمی، ۱۳۸۱)، خسروتاش (۱۳۸۲) نیازهای استقلال و هویت‌یابی (حجازی و اعزازی، ۱۳۸۳: ۹۱) را مورد مطالعه قرار داده و به بررسی مهم‌ترین نیازهای دختران دانش‌آموز پرداخته‌اند. این در حالی است که تعدد و گستره حوزه تحقیقات خارجی در عرصه نیاز به‌طور کل و نیازهای دختران به‌طور خاص بیش از متناظر آن در ایران می‌باشد. بررسی این پیشینه تحقیقی در رابطه با نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز دلالت بر نتایج متعددی در این خصوص دارد. نتایج تحقیقات سدکر و سدکر^۱ (۱۹۹۴) مبنی بر تبعیض جنسی در مدارس (مندز و همکاران^۲، ۲۰۰۲: ۱)، سیلورمن و پریچارد^۳ (۱۹۹۶) از نیازهای فراگیری نحوه کاربرد تکنولوژی آموزشی، تیتجن^۴ (۱۹۹۷) از نیاز به رفع نابرابری جنسیتی در دسترسی به کمیت و کیفیت آموزش، مؤسسه تحقیقات خیابان بازار^۵ (۱۹۹۸) از نیازهای گروه‌های مدرسه‌ای، فعالیت‌های ورزشی و فعالیت‌های فرهنگی؛ و مندز و همکاران (۲۰۰۲) از نیاز به رفع باورهای قالبی جنسیتی؛ تمامی نشان از نیازهای گوناگون اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دارند که دانش‌آموزان دختر بدان‌ها نیاز دارند. نتایجی هم که مؤسسه مونارش آوالون^۶ (۲۰۰۳) از نیازهای امنیت و روابط اعتمادآمیز، سازمان پیشاهنگی دختران در ایالات متحده آمریکا^۷ (۲۰۰۴) از نیاز به ادامه تحصیل، کالج ری‌دی شری رام^۸ (۲۰۰۴) از نیاز به تغییر محتوای درسی، مؤسسه سیاست‌گذاری جدید و مرکز مطالعات شهروندی در زمینه آموزش و پرورش وابسته به دانشگاه لیستر^۹ از نیاز به مدیریت مناسب مدرسه‌ای (بنیاد جوزف رونتری، ۲۰۰۵: ۱۱)،

1 . Sadker and Sadker

2 . Mendez et. al.

3 . Silverman and Pritchard

4 . Tietjen

5 . Market Street Research Inc.

6 . Monarch Avalon Inc.

7 . Girl Scouts of the USA

8 . Raidy Shri Ram College

9 . New Policy Institute and the Centre for Citizenship Studies in Education ,University of Leicester

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۳۵

الدريج^۱ (۲۰۰۵) از نیاز به رفع نابرابری جنسیتی و اداره آموزش و پرورش ایالات متحده آمریکا (۲۰۰۵) از نیاز به مشارکت در فعالیتهای مدرسه (۲۰۰۵) در تحقیق خود دریافتند، دلالت بر ابعاد دیگری از نیازهای دختران دانش‌آموز دارند که مبنای دیگری برای قوت روشی و معرفتی این تحقیق می‌باشند.

مبانی نظری

در مطالعه حاضر سعی شد تا با عنایت به ماهیت چندبعدی و در عین حال پیچیده نیازهای دانش‌آموزان در سه بعد اجتماعی، فرهنگی و آموزشی، تلفیقی از نظریه‌های مرتبط جهت تدوین چارچوب نظری تحقیق انتخاب شود تا از این طریق جوانب بیشتری از موضوع پوشش داده شود.

۱- نظریه‌های مربوط به نیازهای اجتماعی و فرهنگی

عمده نظریه‌هایی که درخصوص نیازهای اجتماعی و فرهنگی به طرح اندیشه‌ها و تنظیم گزاره‌های مرتبط پرداخته‌اند، نظریه‌های جامعه‌شناسی و روانشناسی‌اند که در زیر به تفکیک به شرح آن دسته از نظریه‌هایی که در این تحقیق مورد استفاده قرار گرفته‌اند، پرداخته می‌شود:

۱-۱- نظریه‌های جامعه‌شناختی

در میان جامعه‌شناسان، کرچ، کراچفیلد و بلاکی^۲ نیازهای همبستگی با دیگران و نوع‌دوستی (کرچ و همکاران، ۱۳۷۷: ۶۶-۶۵)، وایت^۳ نیازهای تعلق و دوستی، عدالت و استقلال و وابستگی (وایت، ۱۹۶۹: ۱۳۵) زوپ^۴ نیازهای امنیت، مورد تأیید واقع شدن و آزادی (رحیمی‌نیک، ۱۳۷۴: ۶۱-۶۰) و گیدنز^۵ نیازهای امنیت هستی‌شناختی و اعتماد (گیدنز، ۱۳۷۰: ۱۰۵-۱۰۰) را به‌عنوان مهم‌ترین نیازهای اجتماعی برشمرده‌اند.

-
- 1 . Eldridge
 - 2 . Crach, Crachfield and Blacki
 - 3 . White
 - 4 . Zope
 - 5 . Giddens

۱-۲- نظریه‌های روانشناختی

مهم‌ترین دسته‌بندی مازلو^۱ از نیازهای انسان، که مورد استفاده این مطالعه می‌باشد، نیازهای ایمنی، عشق و تعلق و خودشکوفایی است (الوانی، ۱۳۵۴: ۵۶). ضمن آن‌که تقسیم‌بندی لینگرن^۲ از نیازهای انسانی به اقسام جسمی، محبت و تعلق (لینگرن، ۱۹۷۶: ۲۶-۲۱)، مورای^۳ از نیازهای درونی و روانی (کلاین برگ، ۱۳۴۹: ۹۲-۹۱)، بیندرا و استوارت^۴ از نیاز مقبولیت یا پذیرش اجتماعی (ساعتچی، ۱۳۵۵: ۶-۴)، کروناخ^۵ از نیازهای محبت و استقلال (کروناخ، ۱۹۴۵: ۱۱۰-۹۹) و راجرز^۶ از نیازهای منزلت و ارزش (سیاسی، ۱۳۶۷: ۲۲۴) به‌عنوان دیگر نظریه‌هایی بودند که در این تحقیق مورد استفاده روشی و معرفتی قرار گرفته‌اند.

۲- نظریه‌های مربوط به نیازهای آموزشی

پوشش نظری مطالعه حاضر در رابطه با نیازهای آموزشی دانش‌آموزان مورد مطالعه، اندیشه‌های کارل مانهایم^۷ (سرمد، ۱۳۷۳: ۶۷) و هابرماس^۸ (گلشن فومنی، ۱۳۸۰: ۱۴۷) در تحلیل نیاز به مشارکت مدرسه‌ای به عنوان نیاز اساسی دانش‌آموزان در تسهیل فرایند یادگیری آنان می‌باشد.

روش تحقیق

در این مطالعه، از روش تحقیق پیمایشی جهت جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات استفاده شده است. جامعه آماری آن را، دانش‌آموزان نوجوان دختر سال آخر «سال سوم» مقطع راهنمایی و سال آخر «سال سوم» مقطع متوسطه در مرکز پنج استان تهران، اصفهان، فارس، سیستان و بلوچستان و آذربایجان غربی تشکیل داده‌اند. حجم نمونه آماری برابر با ۴۵۰۰ نفر از دانش‌آموزان نوجوان دختر در مقاطع راهنمایی و متوسطه پنج استان مورد نظر بوده است. همچنین، ابزاری که در این تحقیق جهت جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات لازم مورد استفاده قرار گرفته، پرسشنامه بود که در آن، بسته به ماهیت نیاز، از دو رویکرد: (۱) رویکرد اختلافی^۹،

- 1 . Maslow
- 2 . Lindgren
- 3 . Muray
- 4 . Bindra and Stewart
- 5 . Cronbach
- 6 . Rogers
- 7 . Manheim
- 8 . Haberman
- 9 . Discrepancy Approach

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۳۷

نیاز به معنای فاصله بین عملکرد یا وضعیت مشاهده‌شده و مطلوب و ۲) رویکرد تشخیصی^۱، نیاز به معنای وجود نقص و مشکل استفاده شده است (کافمن^۲، ۱۹۹۲؛ در: فتحی، ۱۳۸۲: ۷۳). بنابراین، پرسشنامه این تحقیق از نوع پرسشنامه محقق‌ساخته بوده، که از طریق آن تمامی نیازهای اجتماعی و فرهنگی (به جز نیازهای امنیت اجتماعی و گذران اوقات فراغت) براساس رویکرد اختلافی و تمامی نیازهای آموزشی نیز براساس رویکرد تشخیصی مورد سنجش و بررسی قرار گرفته‌اند.

جهت تعیین اعتبار و روایی آن، از دو نوع اعتبار محتوی (اعتبار صوری) و اعتبار سازه استفاده شده است. به‌طوری‌که در روش اعتبار محتوی و آن هم از نوع اعتبار صوری، پرسشنامه تحقیق با تکی چند از کارشناسان موضوعی و همچنین ناظر محترم طرح در میان گذاشته شد و از این طریق اعتبار آن حاصل گردید. در روش اعتبار سازه، از روش تحلیل عامل تأییدی^۳ استفاده گردید که براساس نتیجه سنجه کیزر - میر - اولکین^۴ (۰/۸۲) مجموع متغیرهای پرسشنامه را می‌توان به ۱۵ عامل زیربنایی تقلیل داد و ساختاری جدیدی برای آن تعریف کرد. همچنین، مقدار آزمون بارتلت^۵ که برابر با ۳۲۱۴/۳۴ بوده است، در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ معنی‌دار است و این نتیجه نشان از آن دارد که ماتریس همبستگی موجود بین گویه‌ها و عامل‌ها، ماتریس واحد بوده و می‌توان داده‌ها را پس از تقلیل، در ساختار جدیدی ارائه داد. جدول ضمیمه (۱) نتایج حاصل از سنجش اعتبار پرسشنامه از طریق روش تحلیل عامل تأییدی را نشان می‌دهد.

برای محاسبه قابلیت اعتماد پرسشنامه‌ها نیز، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. بدین صورت که پس از تأیید پرسشنامه و نهایی‌شدن آن، ۵۰ پرسشنامه در میان دانش‌آموزان مقاطع راهنمایی و متوسطه به صورت پیش‌آزمون تکمیل شدند و سپس از طریق ضریب آلفای کرونباخ، ضریب همسازی درونی گویه‌های مربوط به شاخص‌های مختلف نیازهای اجتماعی و فرهنگی و آموزشی محاسبه شد که براساس نتایج حاصله، میزان آلفای کرونباخ بیشتر شاخص‌ها بالاتر از ۰/۷۰ و نمایان‌گر پایایی بالای شاخص‌های ابزار اندازه‌گیری است. جدول (۱) به نمایش نتایج حاصل از سنجش میزان پایایی پرسشنامه براساس عوامل و شاخص‌های متشکله می‌پردازد:

- 1 . Diagnostic Approach
- 2 . Kaufman
- 3 . Confirmatory Factor Analysis
- 4 .Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = KMO
- 5 . Bartlett's Test of Sphericity

جدول ۱: نام، تعداد گویه، مقدار میانگین، مقدار انحراف معیار و مقدار آلفای کرونباخ برای هر یک از نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی

نیازها	نام نیاز	تعداد گویه	میانگین (M)	انحراف معیار (SD)	مقدار آلفا (α)
اجتماعی و فرهنگی	نیاز به فلسفه رضایت بخش از زندگی	۲	۷/۲۲	۲/۲۶	۰/۷۳
	نیاز به کفایت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	۳	۱۲/۰۸	۵/۱۴	۰/۶۵
	نیاز به محبت متقابل	۴	۱۶/۵۴	۶/۰۹	۰/۷۸
	نیاز به اجتماعی شدن	۲	۸/۳۰	۳/۶۴	۰/۷۰
	نیاز به اعتماد	۳	۱۱/۷۵	۴/۸۸	۰/۷۶
	نیاز به خودمختاری و استقلال	۲	۷/۸۱	۲/۴۷	۰/۷۴
	نیاز به سازندگی	۳	۱۲/۱۸	۵/۳۷	۰/۶۸
	نیاز به الگوپذیری و گروه‌های مرجع	۳	۱۰/۰۶	۴/۵۱	۰/۶۶
	نیاز به گروه همسالان	۲	۷/۶۳	۲/۳۳	۰/۷۰
	نیاز به امنیت هستی‌شناختی	۳	۱۲/۹۲	۵/۴۴	۰/۷۲
	نیاز به بینش اجتماعی	۲	۷/۴۴	۲/۳۰	۰/۶۶
	نیاز به همدردی	۳	۱۲/۲۷	۴/۲۳	۰/۷۷
	نیاز به ارزش‌های منشی (انضباط و راستگویی)	۵	۱۹/۳۶	۶/۷۷	۰/۷۳
	نیاز به برابری و عدالت جنسیتی	۲	۷/۵۲	۲/۴۲	۰/۶۹
	نیاز به ارزش‌های ارتباط اجتماعی (دوستی و خویشاوندی)	۴	۱۶/۰۷	۵/۸۷	۰/۸۱
آموزشی	نیاز پیامی	۵	۲۱/۷۸	۶/۹۰	۰/۸۵
	نیاز محیطی	۲	۶/۹۶	۲/۳۳	۰/۶۷
	نیاز به تکنولوژی آموزشی	۳	۱۲/۸۰	۵/۵۱	۰/۷۲
	نیاز به مشارکت مدرسه‌ای	۳	۱۱/۴۹	۴/۰۶	۰/۷۰

توجه: شاخص‌های نیاز به امنیت، احساس تعلق و گذران اوقات فراغت، از مجموعه شاخص‌های مربوط به نیاز اجتماعی و فرهنگی، و همچنین شاخص نیاز به ادامه تحصیل از مجموعه شاخص‌های مربوط به نیازهای آموزشی، در جدول نیامده‌اند. دلیل این امر، تفاوت مقوله‌های مربوط به متغیرهای مورد استفاده جهت سنجش و بررسی این نیازها می‌باشد که به لحاظ روش‌شناسی، محاسبه آلفای کرونباخ برای چنین حالتی ممکن نمی‌باشد.

۱ - مراد از نیاز پیامی، آن دسته از نیازهایی است که به محتوا و مطالب ارائه شده از طرف معلم در سر کلاس درس اشاره دارد، مقولاتی مانند کاربردی و مورد نیاز جامعه بودن مطالب، تجربه عینی مطالب در زندگی روزمره، پیوستگی مطالب با دانسته‌های قبلی و جاذبیت آنها.

یافته‌ها

۱- یافته‌های مربوط به بافت نمونه آماری تحقیق

در این قسمت، سیمای نمونه آماری تحقیق برحسب پاره‌ای ویژگی‌های زمینه‌ای مانند مقطع تحصیلی، سال تحصیلی، رشته تحصیلی، سن، تحصیلات پدر، تحصیلات مادر، وضعیت منزل مسکونی، میزان درآمد ماهیانه خانوار و میزان هزینه ماهیانه خانوار مورد بررسی قرار گرفته است. با استناد به یافته‌های مربوط به سیمای نمونه آماری تحقیق، شاهد وضعیت پایین اقتصادی و اجتماعی در میان پاسخگویان هستیم. به طوری که در دو متغیر اصلی تحصیلات پدر و مادر، در بیشتر این استان‌ها به خصوص در مورد تحصیلات مادر، میزان تحصیلات بسیار پایین (در حد متوسط راهنمایی و کمتر) است. در مورد متغیر تحصیلات پدر پاسخگویان، استان‌های تهران، فارس، اصفهان، آذربایجان غربی و سیستان و بلوچستان به ترتیب بیشترین رتبه را دارند. از طرفی، میزان تحصیلات پدر پاسخگویان در بیشتر این استان‌ها در حد لیسانس و پایین‌تر می‌باشد. در مورد تحصیلات مادر نیز، باز شاهد نتایج مشابهی هستیم. در واقع، یافته‌ها گویای این است که در استان‌های مرزی میزان تحصیلات پدر پاسخگویان پایین و اما در مناطق مرکزی، میزان آن بالاست. به لحاظ درآمدی، استان‌های تهران، اصفهان، آذربایجان غربی، سیستان و بلوچستان و فارس به ترتیب بیشترین میزان درآمدی را دارند. اما از طرف دیگر میانگین درآمدی در تمامی این استان‌ها بین ۲۰۰ تا ۲۵۰ هزار تومان است. بنابراین، ملاحظه می‌شود که اگرچه مناطق مرزی از نظر درآمدی هم با مناطق مرکزی تفاوت دارند، اما این تفاوت چندان چشم‌گیر نبوده و طبیعتاً این امر باعث خواهد گشت که نوع نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی‌ای که دختران دانش‌آموز دارند؛ تحت تأثیر قرار گرفته و به نوعی شاهد یکسانی نیازها در استان‌های مورد مطالعه باشیم.

۲- یافته‌های مربوط به شناسایی انواع نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دانش‌آموزان در کل مناطق و استان‌ها به تفکیک مقطع تحصیلی

این مطالعه پس از انجام انواع آزمون‌های آماری مرتبط در قالب رویکردهای اختلافی و تشخیصی جهت شناسایی انواع نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی هم در کل مناطق و هم در استان‌های مختلف پنج‌گانه مورد مطالعه به تفکیک مقطع تحصیلی راهنمایی و متوسطه، مطابق جدول ضمیمه (۲) به شناسایی این نیازها دست یازید.

نتایج جدول گویای آن است که در سطح کل مناطق، موارد خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی، پیامی و محیطی در میان دانش‌آموزان دختر به عنوان نیاز مطرح نیست. در سطح مقطع راهنمایی، دانش‌آموزان نسبت به خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی، هم‌دردی و پیامی احساس نیاز نمی‌کنند. در مقطع متوسطه نیز، موارد خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی، پیامی و محیطی در میان دانش‌آموزان کفو به عنوان نیاز مطرح نیست.

در سطح استان‌ها نیز، نتایج مشابهی مشاهده شده است. به طوری که:

در استان تهران، در سطح کل استان، دانش‌آموزان هیچ‌گونه احساس نیازی نسبت به امنیت اجتماعی، هم‌دردی، ارزش‌های ارتباط اجتماعی و محیطی ندارند. این موارد در مقطع راهنمایی شامل نیازهای محبت متقابل، اعتماد، خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی، بینش اجتماعی، هم‌دردی، ارزش‌های ارتباط اجتماعی، پیامی و محیطی می‌باشد. در مقطع متوسطه نیز، براساس نتایج آمده در جدول، نیازهای خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی، پیامی و محیطی در میان دانش‌آموزان این مقطع استان تهران وجود ندارد.

در استان آذربایجان غربی، مطالعه نشان داد که نیازهای خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی، پیامی و محیطی در میان دانش‌آموزان کل این استان وجود ندارد. در مقطع راهنمایی نیز، دانش‌آموزان هیچ‌گونه احساس نیازی نسبت به خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی، هم‌دردی، پیامی، محیطی و مشارکت مدرسه‌ای نمی‌کنند. احساس عدم نیاز در میان دانش‌آموزان مقطع متوسطه در مورد نیازهای خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی و محیطی مشاهده شده است.

براساس نتایج بدست‌آمده از مطالعه در استان اصفهان، دانش‌آموزان نسبت به خودمختاری و استقلال، احساس تعلق خاطر و هویت‌یابی، امنیت اجتماعی، پیامی، محیطی و مشارکت مدرسه‌ای احساس نیاز نمی‌کنند. همچنین، دانش‌آموزان مقطع راهنمایی نسبت به موارد خودمختاری و استقلال، احساس تعلق خاطر و هویت‌یابی، امنیت اجتماعی، ارزش‌های ارتباط اجتماعی و مشارکت مدرسه‌ای احساس نیاز نمی‌کنند. در مقطع متوسطه، این احساس عدم نیاز در موارد نیازهای خودمختاری و استقلال، احساس تعلق خاطر و هویت‌یابی، امنیت اجتماعی، هم‌دردی، پیامی و محیطی مشاهده شده است.

در استان فارس، دانش‌آموزان نسبت به موارد خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی، هم‌دردی، پیامی و محیطی احساس نیاز نمی‌کنند. این احساس عدم نیاز در میان دانش‌آموزان مقطع راهنمایی، در موارد

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۴۱

خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی، هم‌دردی، پیامی و محیطی مشاهده شده است. همچنین، دانش‌آموزان مقطع متوسطه نسبت به موارد خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی، هم‌دردی، پیامی و محیطی احساس نیاز نمی‌کنند.

در استان سیستان و بلوچستان، نیازهای خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی و پیامی در میان دانش‌آموزان کل این استان مشاهده نشده است. در مقطع راهنمایی، احساس عدم نیاز در موارد خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی و پیامی مشاهده شده است. در مقطع متوسطه نیز، دانش‌آموزان در موارد خودمختاری و استقلال، امنیت اجتماعی، پیامی و محیطی احساس نیاز نمی‌کنند.

۳- جمع‌بندی نهایی از اولویت‌بندی انواع نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دانش‌آموزان در کل

مناطق و استان‌ها به تفکیک مقطع تحصیلی

جدول ضمیمه (۳)، گویای آن است که به تفکیک در هر گروه از نیازهای اجتماعی و فرهنگی، و آموزشی، کدام نیازها بیشترین اولویت را دارند و کدام نیازها از اولویت کمتری برخوردارند. ضمن آن‌که این نتایج هم در کل مناطق و هم در استان‌های مورد مطالعه به تفکیک مقاطع تحصیلی راهنمایی و متوسطه آمده است. همچنین، لازم به ذکر است که جهت آزمون و تعیین اولویت نیازهای دختران در حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی و آموزشی به تفکیک استان و مقطع تحصیلی، از آزمون ناپارامتری فریدمن استفاده شده است که آماره متناسب آن نیز، کای اسکور (X²) است.

همان‌طور که از نتایج جدول ضمیمه (۳) مشخص است، در سطح کل مناطق، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان دختر به ترتیب شامل نیازهای امنیت هستی‌شناختی، برابری و عدالت جنسیتی، و نیاز به فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، و نیازهای آموزشی آن‌ها شامل نیازهای ادامه تحصیل، پیامی و تکنولوژی آموزشی‌اند. در مقطع راهنمایی، مهم‌ترین نیاز اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان دختر به ترتیب عبارت از نیازهای امنیت هستی‌شناختی، فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، و برابری و عدالت جنسیتی، و مهم‌ترین نیاز آموزشی آن‌ها نیز شامل نیازهای ادامه تحصیل، پیامی و تکنولوژی آموزشی‌اند. در مقطع متوسطه، مهم‌ترین نیاز اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان شامل نیازهای امنیت هستی‌شناختی، برابری و

عدالت جنسیتی، و نیاز به فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، و مهم‌ترین نیازهای آموزشی آن‌ها شامل نیازهای ادامه تحصیل، پیامی و تکنولوژی آموزشی‌اند.

در استان تهران، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان دختر کل استان شامل نیازهای امنیت هستی‌شناختی، برابری و عدالت جنسیتی، و نیاز به فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، و مهم‌ترین نیازهای آموزشی آن‌ها شامل نیازهای پیامی، ادامه تحصیل، و تکنولوژی آموزشی‌اند. در مقطع راهنمایی، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان شامل نیازهای امنیت هستی‌شناختی، برابری و عدالت جنسیتی، و احساس تعلق خاطر و هویت‌یابی، و مهم‌ترین نیازهای آن‌ها در عرصه آموزش نیز شامل نیازهای ادامه تحصیل، پیامی و تکنولوژی آموزشی‌اند. در مقطع متوسطه، مهم‌ترین نیاز اجتماعی و فرهنگی عبارت از نیازهای امنیت هستی‌شناختی، برابری و عدالت جنسیتی، و نیاز به فلسفه رضایت‌بخش از زندگی‌اند. مهم‌ترین نیازهای آموزشی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه استان تهران نیز شامل نیازهای ادامه تحصیل، پیامی و تکنولوژی آموزشی‌اند.

در استان آذربایجان غربی، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان کل استان شامل نیازهای امنیت هستی‌شناختی، برابری و عدالت جنسیتی، و نیاز به فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، و مهم‌ترین نیازهای آموزشی آن‌ها شامل نیازهای ادامه تحصیل، پیامی و محیطی‌اند. دانش‌آموزان مقطع راهنمایی بیشترین احساس نیاز اجتماعی و فرهنگی را نسبت به موارد امنیت هستی‌شناختی، فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، و برابری و عدالت جنسیتی دارند. ضمن آن‌که، مهم‌ترین نیاز آموزشی آن‌ها به ترتیب شامل نیازهای ادامه تحصیل، محیطی و تکنولوژی آموزشی‌اند. در مقطع متوسطه، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی شامل امنیت هستی‌شناختی، برابری و عدالت جنسیتی، و بیش اجتماعی، و مهم‌ترین نیاز آموزشی آن‌ها شامل نیازهای ادامه تحصیل، پیامی و محیطی‌اند.

در استان اصفهان، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان به ترتیب شامل امنیت هستی‌شناختی، برابری و عدالت جنسیتی، و بیش اجتماعی، و مهم‌ترین نیاز آموزشی آن‌ها شامل نیازهای ادامه تحصیل، تکنولوژی آموزشی و مشارکت مدرسه‌ای‌اند. در مقطع راهنمایی، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی شامل امنیت هستی‌شناختی، برابری و عدالت جنسیتی، و فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، و مهم‌ترین نیازهای آموزشی آن‌ها شامل نیازهای ادامه تحصیل، تکنولوژی آموزشی و مشارکت مدرسه‌ای‌اند. مهم‌ترین

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۴۳

نیازهای اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان دختر این استان در مقطع متوسطه شامل نیازهای امنیت هستی‌شناختی، برابری و عدالت جنسیتی، و گروه همسالان‌اند. همچنین مهم‌ترین نیازهای آموزشی این دختران در مقطع متوسطه شامل نیازهای ادامه تحصیل، پیامی و تکنولوژی آموزشی‌اند.

در استان فارس، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان به ترتیب شامل نیازهای امنیت هستی‌شناختی، فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، و برابری و عدالت جنسیتی، و مهم‌ترین نیازهای آموزشی آن‌ها شامل نیازهای ادامه تحصیل، پیامی و تکنولوژی آموزشی‌اند. همچنین، در مقطع راهنمایی، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان دختر این استان شامل نیازهای امنیت هستی‌شناختی، فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، و برابری و عدالت جنسیتی می‌باشند. از طرفی، مهم‌ترین نیازهای آموزشی آن‌ها شامل نیازهای ادامه تحصیل، تکنولوژی آموزشی و مشارکت مدرسه‌ای‌اند. در مقطع متوسطه، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی به ترتیب شامل نیازهای فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، امنیت هستی‌شناختی، و اجتماعی شدن بوده و مهم‌ترین نیازهای آموزشی آن‌ها شامل نیازهای ادامه تحصیل، پیامی و تکنولوژی آموزشی‌اند.

در استان سیستان و بلوچستان، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی دانش‌آموزان کل این استان به ترتیب شامل نیازهای امنیت هستی‌شناختی، فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، و برابری و عدالت جنسیتی می‌باشند. مهم‌ترین نیازهای آموزشی این دختران نیز شامل نیازهای ادامه تحصیل، پیامی و تکنولوژی آموزشی‌اند. در مقطع راهنمایی، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی شامل نیازهای امنیت هستی‌شناختی، فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، و برابری و عدالت جنسیتی، و مهم‌ترین نیازهای آموزشی آن‌ها شامل نیازهای ادامه تحصیل، تکنولوژی آموزشی و مشارکت مدرسه‌ای‌اند. در مقطع متوسطه نیز، مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی شامل نیازهای امنیت هستی‌شناختی، فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، و برابری و عدالت جنسیتی، و مهم‌ترین نیازهای آموزشی آن‌ها شامل نیازهای ادامه تحصیل، تکنولوژی آموزشی و مشارکت مدرسه‌ای‌اند.

تحلیل یافته‌های جدول نشان می‌دهد که در مورد نیازهای اجتماعی و فرهنگی، نیازهای دانش‌آموزان هم در کل مناطق و استان‌ها و هم در بین مقاطع تحصیلی و راهنمایی عموماً از نوع نیازهای معرفتی و شناختی و همچنین نیازهایی است که به روابط و تعامل آن‌ها با اطرافیان برمی‌گردد. این نتیجه نشان می‌دهد که دانش‌آموزان در هر دو مقطع راهنمایی و متوسطه در استان‌های مورد مطالعه، دچار نوعی ابهام (و شاید هم بحران) شناختی شده‌اند. بحرانی که طبیعتاً به بحران در هویت آن‌ها خواهد انجامید. به‌خصوص برای دانش‌آموزان مقطع راهنمایی که بیشتر از دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوره گذار شناختی را طی می‌کنند و از

طرف دیگر هنوز به رشد شناختی و ادراکی لازم نرسیده‌اند تا بتوانند به تنهایی مسائل را واکاوی و تحلیل کنند. بنابراین، می‌طلبند که در برنامه‌ریزی‌ها و اقدامات اجرایی، توجه خاصی به این نوع نیازهای دانش‌آموزان شود، نیازهایی که بنیاد بسیاری از نگرش‌ها و کنش‌های دانش‌آموزان در جامعه بر پایه آن‌ها نهاده شده است. نکته دیگری که درخور توجه است، یکسانی این نیازها در استان‌ها می‌باشد. یعنی جهت نیازها در استان‌ها نیز بیشتر به سمت نیازهای معرفت‌شناختی و هستی‌شناختی و همچنین نیازهای مربوط به روابط و تعاملات اجتماعی است. این امر نشان می‌دهد که هم می‌توان به این نوع نیازها به مانند یک مد نگاه کرد که به سرعت از طریق رسانه‌ها پراکنش وسیعی را در استان‌ها یافته و در نتیجه شاهد یکسانی این نیازها در میان دانش‌آموزان استان‌های مورد مطالعه هستیم؛ و هم اینکه احتمالاً می‌توان شیوه‌های یکسان جامعه‌پذیری و اجتماعی‌شدن را به عنوان دلیل دیگری دال بر یکسانی نیازها در میان دانش‌آموزان در استان‌های مورد مطالعه دانست.

بحث و نتیجه‌گیری

نوشتار حاضر نظری بود اجمالی بر نتایج تحقیقی پیرامون مهم‌ترین نیازهای اجتماعی و فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز. طبق نتایج این تحقیق، شناخت از فلسفه زندگی و چیستی آن، موضوعی است که هر نوجوانی مایل است بدان دست یابد. نوجوان مایل است که با اشراف به این موضوع که چرا و چگونه باید زندگی کند، زندگی رضایت‌بخشی را برای خود تدارک ببیند. نیاز به فلسفه رضایت‌بخش از زندگی، نیازی است که بر روند جامعه‌پذیری و اجتماعی‌شدن دانش‌آموزان تأثیر به‌سزایی دارد. به‌طوری‌که، رفع این نیاز، زندگی دانش‌آموز را جهت داده و در نتیجه پذیرش ارزش‌ها و هنجارهای جامعه را تسهیل خواهد کرد. افزون بر این، احساس کفایت اجتماعی در میان دانش‌آموزان، به عنوان یک نیاز مطرح بوده و دختران دانش‌آموز دوست دارند والدین، اعضای خانواده، معلمین، و دوستان و اطرافیان بپذیرند که آن‌ها به تنهایی از عهده انجام کارها برآمده و شخصاً قادرند کارها را انجام دهند. نتیجه مطالعه سازمان پیشاهنگی دختران در ایالات متحده آمریکا (۲۰۰۴) نیز نشان از نیاز دختران به احساس کفایت اجتماعی داشت. دختر نوجوانی که احساس کفایت اجتماعی کند و بداند که دیگران به قابلیت و توان وی اعتقاد دارند، به نسبت بیشتر از دخترانی که چنین احساسی در آن‌ها وجود ندارد، از ویژگی‌هایی چون سازندگی، کارآیی، ثمربخشی،

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۴۵

اجتماعی شدن و جامعه‌پذیر شدن، و جز این‌ها برخوردار است. این در حالی است که مطالعه حاضر نتایجی خلاف چنین نیازی را دربرداشت. یعنی دختران به شدت به احساس کفایت اجتماعی نیاز دارند و شاهد فقدان چنین احساسی در میان دختران نوجوان مورد مطالعه‌ایم.

از زمره نیازهای اساسی نوجوانان به‌خصوص دختران، نیاز آن‌ها به محبت متقابل است. نوجوانان دختر مایلند هم از طرف دیگران محبت ببینند و هم به دیگران محبت کنند. سنجش و بررسی این نیاز در میان دانش‌آموزان مورد مطالعه نشان داد که نوجوانان دختر ما در حال حاضر، از طرف دیگران مورد محبت قرار نمی‌گیرند و بیشتر پاسخگویان از نیاز بالای‌شان به محبت متقابل گفته‌اند. برطرف نشدن نیاز دختران دانش‌آموز به محبت متقابل، تبعاتی همچون احساس ناکارآمدی، انزوا و کناره‌گیری، و حتی انواع کج‌روی‌ها را به دنبال خواهد داشت.

نوجوانی فرایندی است که طی آن هر دختر نوجوانی برای جدایی از خانواده، شناخت هویت خویش، شناسایی همسالان خود، بازتعریف روابط خود با بزرگسالان، کشف جنسیت خود، توسعه درک اخلاقی، قبول مسئولیت‌ها و چالش‌های بزرگسالی آماده می‌شود (او. جی. جی. پی. ۱، ۱۹۹۸). دختران دانش‌آموز همانند سایر اقشار و گروه‌های جامعه مایلند هرچه بیشتر با ارزش‌ها و هنجارها و به طور کلی با فرهنگ کشورشان آشنا شوند و از این طریق سازگاری اجتماعی بیشتری با فرهنگ عام جامعه یابند. یافته‌های این مطالعه نیز دال بر همین موضوع است. به‌طوری‌که در اکثر استان‌های مورد مطالعه، میزان نیاز دانش‌آموزان به اجتماعی شدن در حد بالایی مشاهده شده است.

اعتماد دیگران نسبت به دختران دانش‌آموز، پشتوانه مهم کنشی آن‌هاست. وجود شرایط اعتمادپذیر موجب تقویت اعتماد به نفس، احساس کفایت و سازندگی و احساس کارآمدی دختران گردیده و رشد مطلوب شخصیتی آنان را به دنبال خواهد داشت. نتیجه‌ای که مطالعه حاضر بدان دست یافت، خلاف این امر بود. بدین سان که بیشتر دانش‌آموزان در پاسخ به سؤالات مربوطه، از میزان پایین اعتماد دیگران به آن‌ها در انجام کارها گفته و در مقابل، در وضعیت مطلوب، اذعان به رغبت بالایشان نسبت به وجود اعتماد کافی از سوی دیگران به آن‌ها در انجام کارها دارند. مطالعه مؤسسه مونارش آوالون (۲۰۰۳) نیز حکایت از نیاز دختران به روابط اعتمادپذیر داشت.

احساس خودمختاری و استقلال، اگرچه از نیازهای دختران نوجوان نسل امروزی است و براساس آن، دختران نوجوان مایلند آزادی و استقلال خود را حفظ کرده و تا حد امکان از وابستگی فکری و رفتاری به دیگران بکاهند، اما نتیجه‌ای که این مطالعه بدان دست یافت، برخلاف چنین امری بوده است. به طوری که براساس نتایج مطالعه، دختران دانش‌آموز مورد مطالعه، در حال حاضر از خودمختاری و استقلال لازم برخوردار بوده و هیچ‌گونه احساس نیازی نسبت به خودمختاری و استقلال نمی‌کنند. این نتیجه متفاوت با نتیجه‌ای است که مطالعات داخلی: پورکریمی (۱۳۸۱) و خسروتاش (۱۳۸۲) و مطالعه خارجی هافمن (۱۹۹۷) در مطالعه خود دریافته‌اند. البته شاید دلیل نیاز پایین دختران نوجوان ایرانی به خودمختاری و استقلال را بتوان در فراهم‌آمدن میزان بیشتری از آزادی فردی در چند سال اخیر برای نوجوانان و به خصوص دختران جامعه دانست که از شدت نیاز آن‌ها به خودمختاری و استقلال کاسته است.

براساس نتیجه‌ای که مطالعه بدان دست یافت، الگوپذیری، به عنوان یک نیاز در میان دانش‌آموزان مطرح است و دانش‌آموزان مایلند که شخص یا گروهی را به عنوان منبع شناختی، نگرشی و رفتاری برای خود قرار دهند. این نیاز مشاهده شده است. مطالعه کنانی (۱۳۶۹) نیز به نتیجه مشابهی در این خصوص دست یافته و هم‌گرا با آن است. مطالعه حجازی و ظهره‌وند (۱۳۷۹) نشان داده است که گروه دوستان و همسالان نقش بسزایی در بهداشت روانی نوجوان دختر دارد. بوجدآمدن چنین دوستی‌هایی توسط دختران، احتمالاً به دلیل صمیمیت بیشتر، در مقایسه با پسران، نوعی حمایت شبکه‌ای را برای آن‌ها به دنبال خواهد داشت. نتیجه‌ای که در مطالعه حجازی و اعزازی (۱۳۸۳) بدست آمده است، نیز این موضوع را تأیید می‌کند. مطالعات خارجی (برامبرگ، ۱۹۹۷) نیز نشان داد که دختران اهمیت زیادی برای پذیرفته‌شدن در گروه همسالان قائل‌اند (الریج، ۲۰۰۵: ۱).

براساس نتایج مطالعه، دانش‌آموزان نیاز دارند که بدانند آیا می‌توانند علی‌رغم تغییرات روزافزون فردای خود را پیش‌بینی کنند و اینکه آیا فردای آن‌ها مثل امروز آن‌ها خواهد بود، و اگر تفاوت خواهد داشت، کیفیت تغییر آن به چه صورت است؟ نیاز به امنیت هستی‌شناختی دلالت بر پیش‌بینی ناپذیری آینده و عدم ثبات هویتی برای نوجوان دارد که وجود چنین نیازی مسائلی همچون ناکارایی فردی، گمنامی و بحران هویت، فقدان درک فلسفه زندگی و ابهام شناختی نسبت به آن و جز این‌ها را به دنبال خواهد داشت.

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۴۷

نیاز به بینش اجتماعی، از دیگر نیازهای اجتماعی دانش‌آموزان بوده است که نشان‌گر وضعیت بهتر اجتماعی شدن و جامعه‌پذیری بیشتر آن‌ها از یک طرف و شدت بیشتر احساس تعلق ملی در آن‌ها از طرف دیگر می‌باشد که بالطبع نیاز بیشتری را در آن‌ها نسبت به کسب بینش اجتماعی موجب شده است.

مطالعه حاضر همچنین بدین نتیجه رسید که دختران به شدت نسبت به هم‌دردی با دیگران احساس نیاز می‌کنند. نتیجه مطالعه سازمان پیشاهنگی دختران در ایالات متحده آمریکا (۲۰۰۴) نیز نشان از نیاز بالای دانش‌آموزان این کشور به احساس هم‌دردی با دیگران داشته است.

همچنین، مطالعه نشان داد که نیاز به ارزش‌های منشی نیز از جمله نیازهای دختران بوده و آن‌ها نسبت به تحقق این ارزش‌ها در خود راغب هستند.

انتظارات فرهنگی حاکم بر جامعه و تعریف نقش‌های جنسیتی قالبی و کلیشه‌ای، نیاز به برابری و عدالت جنسیتی را در میان دانش‌آموزان به وجود آورده است. به طوری که براساس نتایج مطالعه، بیشتر پاسخگویان هر دو مقطع راهنمایی و متوسطه نسبت به این مسئله گلایه داشته‌اند که در جامعه ما، پسرها بیشتر از دخترها از فرصت‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی برخوردارند. وجود تبعیض و نابرابری جنسیتی در میان دانش‌آموزان دختر و پسر، نتیجه‌ای بوده است که عسگریان (۱۳۸۰) و پورکریمی (۱۳۸۱) در داخل کشور، و همچنین سازمان پیشاهنگی دختران در ایالات متحده آمریکا (۱۹۹۷)، نویت و همکاران (۱۹۹۸)، فنا (۲۰۰۰) و کالج لیدی شری رام (۲۰۰۴-۵) در خارج از کشور بدان دست یافته بودند.

شکل‌گیری هویت به‌خصوص در دوره نوجوانی تابع احساس «ما» در گروه‌ها و انجمن‌های مختلف است. نوجوان و مشخصاً نوجوان دختر مایل است که با عضویت در گروه‌ها و انجمن‌های بخصوص همسالان، خود اجتماعی خود را محقق کند. نتایج این تحقیق نیز نشان داد که دانش‌آموزان به عضویت در تشکل‌ها و انجمن‌ها علاقمندند و مایلند با شرکت در این تشکل‌ها، هویت اجتماعی مطلوبی برای خود ساخته و پرداخته کنند. تمایل بالای دانش‌آموزان به تعامل اجتماعی هرچه بیشتر و قوی‌تر با یکدیگر نیز، داعیه دیگری است دال بر نیاز آنان به هویت‌یابی گروهی. نتیجه مطالعه ال‌ریج (۲۰۰۵) نیز نشان داد که دختران برای اینکه به محبوبیت و وجهه مطلوب دست یابند، وارد دسته‌ها و گروه‌های مختلف می‌شوند.

مطالعه نشان داد که هیچ‌گونه نیازی به امنیت اجتماعی از جانب دانش‌آموزان احساس نشده و میزان برخورداری فعلی آن‌ها از امنیت اجتماعی در حد مناسبی است. این درحالی است که مطالعه مؤسسه موناشرس آوالون (۲۰۰۳) نشان از نیاز دختران به امنیت داشت.

درخصوص نیاز به گذران بهینه اوقات فراغت، مطالعه نشان داد که دانش‌آموزان رضایت چندانی از گذران اوقات فراغت نداشته و نحوه گذران مطلوب اوقات فراغت در میان آن‌ها به عنوان یک نیاز مورد تقاضا است. دانش‌آموزان از وضعیت موجود گذران اوقات فراغت راضی نبوده و شایق به کیفیت بهتر گذران این اوقات‌اند. کنانی (۱۳۶۹) نیز در مطالعه خود به نتیجه مشابهی دست یافته است.

درخصوص مهم‌ترین نیازهای آموزشی دختران دانش‌آموز، نتایج مطالعه نشان از نیاز دانش‌آموزان به ادامه تحصیل داشت. نتیجه مطالعه کنانی (۱۳۶۹) در داخل کشور، و مطالعات سازمان پیشاهنگی دختران در ایالات متحده آمریکا (۲۰۰۴) و اداره آموزش و پرورش ایالات متحده آمریکا (۲۰۰۵) در خارج از کشور نیز مشابه چنین نتیجه‌ای بوده و حکایت از نیاز دانش‌آموزان به ادامه تحصیل داشته است.

اما درخصوص کاربردی و جذاب بودن محتوای کتب آموزشی، مطالعه دریافت که بنا به اظهار بیشتر دانش‌آموزان، در حال حاضر مطالبی که معلمان سر کلاس ارائه می‌دهند، مطالب خوب و کاربردی‌اند و از محتوای جذابی برخوردارند. علاقه دانش‌آموزان به محیط مدرسه و شور و علاقه آن‌ها به حضور در آن، از نتایج دیگری بوده است که این تحقیق بدان دست یافت. به عبارتی، نیاز محیطی در میان دانش‌آموزان وجود نداشته و دانش‌آموزان علاقه زیادی نسبت به محیط مدرسه و جو حاکم بر آن دارند. این نتیجه برخلاف نتیجه‌ای است که عسگریان (۱۳۸۰) در مطالعه خود مبنی بر عدم علاقه دانش‌آموزان نسبت به مدرسه و نقش ناچیز آن در انگیزش آن‌ها به درس خواندن رسیده است.

تکنولوژی به عنوان زاده آموزش و پرورش، خود منبع تحول آموزش و پرورش است. امروزه، تکنولوژی آموزشی از ابزارهای مؤثر بر بهبود یادگیری دانش‌آموزان است. نتایج مطالعه حاضر مبنی بر سنجش و بررسی نیاز به تکنولوژی آموزشی نشان‌گر آن بود که دانش‌آموزان از وضعیت کنونی تکنولوژی آموزشی ناراضی بوده و خواهان آنند که این امکانات و تجهیزات در مدرسه افزایش یابد تا از این طریق به بهبود یادگیری آنان در راستای پیشرفت تحصیلی کمک کند. مطالعات سازمان پیشاهنگی دختران در ایالات متحده آمریکا (۱۹۹۷)، مؤسسه سیاست‌گذاری جدید و مرکز مطالعات شهروندی در زمینه آموزش و پرورش وابسته به دانشگاه لیستر (۲۰۰۱)، مندز و همکاران (۲۰۰۲) و سیلورمن و پریچارد (۱۹۹۶) نیز به نتیجه همسانی دست یافته‌اند. اما هریس (۲۰۰۴) در مطالعه خود به نتیجه‌ای خلاف نتیجه مطالعه حاضر و همچنین مطالعات برشمرده دست یافت. به طوری که براساس نتیجه مطالعه وی، استفاده دختران از کامپیوتر در مدرسه، تنها در میان ۸ درصد از پاسخگویان به عنوان یکی از سه فعالیت اصلی مورد علاقه آن‌ها قلمداد می‌شود. درحالی که مطالعه حاضر از

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۴۹

نیاز بالای دانش‌آموزان نسبت به استفاده از تکنولوژی آموزشی در یادگیری مطالب خبر داده است. در فرجام، باید از نیاز دانش‌آموزان دختر به مشارکت مدرسه‌ای گفت. مدرسه باید به جامعه واقعی تبدیل شود. به تعبیر کارل مانهایم، باید نگرش کلی نسبت به شاگرد حاکم شود که تأکید آن به طور کلی بر توسعه و بهبود زندگی می‌باشد (سرمد، ۱۳۷۳: ۶۸). دختران دانش‌آموز دوست دارند با شرکت در صورت‌بندی‌های مختلف مدیریت مدرسه، احساس «ما» بودن را تقویت نمایند. نتیجه مطالعه مؤسسه سیاست‌گذاری جدید و مرکز مطالعات شهروندی در زمینه آموزش و پرورش وابسته به دانشگاه لیسنستر (۲۰۰۱) نیز به عنوان نتیجه‌ای هم‌سو با نتیجه مطالعه حاضر، نشان از ضعف مدیریت در مدارس دخترانه و تأثیر آن بر افت تحصیلی دانش‌آموزان داشته است.

منابع

- الوانی، سیدمهدی (۱۳۴۵) پژوهشی در زمینه رابطه بین برخی از مشکلات سازمان‌ها با عدم ارضا نیازها. بی‌جا. پورکریمی، جواد (۱۳۸۱) تعیین نیازهای آموزشی مدیران مدارس متوسطه در رفتار با دختران دانش‌آموز شهر تهران در سال تحصیلی ۸۱-۸۲، دفتر امور زنان وزارت آموزش و پرورش و مرکز امور مشارکت زنان نهاد ریاست جمهوری. حجازی، الهه و اعزازی، شهلا (۱۳۸۳) ما و دختران، وزارت آموزش و پرورش، دفتر امور زنان، تهران: مرکز فرهنگی و انتشاراتی ایانا.
- رحیمی‌نیک، اعظم (۱۳۷۴) تئوری‌های نیاز و انگیزش، تهران: انتشارات معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران. ساعتچی، محمود (۱۳۵۵) انگیزه ناکافی و کارایی کارکنان، تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- سیاسی، علی اکبر (۱۳۶۷) نظریه‌های مربوط به شخصیت، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- صدیق سروستانی، رحمت‌الله (۱۳۸۳) ما و دختران: رویکردی جامعه‌شناختی، وزارت آموزش و پرورش، دفتر امور زنان، تهران: مرکز فرهنگی و انتشاراتی ایانا.
- فتحی، کورش (۱۳۸۲) نیازسنجی آموزشی: الگوها و فنون، تهران: نشر آبیژن، چاپ دوم.
- کرچ و همکاران (۱۳۷۷) فرد در اجتماع، ترجمه محمود صناعی، تهران: انتشارات زوار.
- کلاین برگ، اتو (۱۳۴۹) روانشناسی اجتماعی، ترجمه علی محمد کاردان، جلد اول، تهران: نشر اندیشه، چاپ چهارم.
- گلشن فومنی، محمدرسول (۱۳۸۰) جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، تهران: نشر دوران، چاپ سوم.
- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۹) جهان رهاشده: گفتارهایی درباره یکپارچگی جهانی، ترجمه علی اصغر سعیدی و یوسف حاجی عبدالوهاب، تهران: انتشارات علم و ادب.
- گیدنز، آنتونی (۱۳۸۰) پیامدهای مدرنیت، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: نشر مرکز، چاپ دوم.
- مازلو، آبراهام (۱۳۶۵) انگیزش و شخصیت، ترجمه: احمد رضوانی، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.
- موریشی، ایور (۱۳۷۳) درآمدی به جامعه‌شناسی تعلیم و تربیت، ترجمه: غلامعلی سرمد، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- نیاز آذری، کیومرث (۱۳۸۱) چشم‌اندازی بر نیازها و مسائل نوجوانان و جوانان، تهران: انتشارات فراشناختی اندیشه.

- Eldridge, Larry** (2005) Mean Little Girls, CWK Network, Inc.
- Ferrante, Joan** (1995) Sociology: A Global Perspective, New York: Wadsworth Publishing Company.
- Girl Scouts of the USA** (1997) "Seven Major Issues of 1997 Facing Girls in the United States", NEW YORK, Jan. 8.
- Girl Scouts of the USA** (2004), "Why Girls Need Girl Scouts", Sited in: <http://www.committoagirl.org/>.
- Joseph Rowntree Foundation** (2005) "Girls and Exclusion from School", By New Policy Institute and the Centre for Citizenship Studies in Education, University of Leicester.
- Lady Shri Ram College** (2004-5) Discussions with Bachelor of Elementary Education Students, Delhi.
- Market Street Research Inc.** (1998) Girls' Needs in Franklin, Hampden, Andhamshire Counties, Girls, Inc., Western Massachusetts Girl Scout Council, Pioneer Valley Girl Scout Council, YWCA of Western Massachusetts The Care Center, Market Street Research, Inc., Northampton, Massachusetts, December.
- Mendez, Linda M. Raffaele et. al.** (2002) "Addressing the Unique Needs of Girls in Schools: Roles for School Psychologists", NASP Communiqué, Vol. 31, #4.
- Monarch Avalon, Inc.** (2003) "Speak for Yourself: What Girls Say about What Girls Need", Girl's life, April-May, Sited in : www.girlsbestfried.org/programs/speakforyourself.html.
- OJJDP** (1998) Guiding Principles for Promising Female Programming; An Inventory of Best Practices, OJJDP Home.
- Osler, Audrey et. al.** (2001) Not a Problem? Girls and School Exclusion, National Children's Bureau.
- Silverman, Suzanne and Pritchard, Alice M.** (1996) Building Their Future: Girls and Technology Education in Connecticut, Journal of Technology Education, Volume 7, Number 2, Spring.
- Tietjen, Karen** (1997) Educating Girls in Sub-Saharan Africa: USAID's Approach and Lessons for Donors, SD Publication Series, Office of Sustainable Development, Bureau for Africa, Technical Paper No. 54, June.
- US Department of Education** (2005) Suggestions for Educators: Meeting the Needs of Students, Sited in: <http://www.ed.gov>.
- White, W. F.** (1969) Organization Behavior, Illinois: Richard D. Irwin.

پژوهش زنان، دوره ۵، شماره ۳، زمستان ۱۳۸۶: ۵۱

جدول ضمیمه (۱) نتایج حاصل از سنجش اعتبار سازه ابزار اندازه‌گیری از طریق تحلیل عامل

نوع نیاز															گویه‌ها			
نیازهای آموزشی					نیازهای اجتماعی و فرهنگی													
مشارکت هم‌سای	تکنولوژی آموزشی	محیط	پیامی	ارزش‌های ارتباط اجتماعی (دوسی و خوشنواوندی)	برابری و عدالت جنسیتی	ارزش‌های مشی (انضباط و راستگویی)	هم‌دردی	بیش اجتماعی	امنیت هستی‌شناختی	گروه همسالان	الگوپذیری و گروه‌های مرجع	سازدگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد	اجتماعی‌شدن	محبت متقابل	کتابت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه رضایت‌بخش از زندگی
۰/۲۰۷	۰/۰۳۷	۰/۱۲۳	۰/۰۰۷	۰/۱۰۷	۰/۱۲۸	۰/۱۰۶	۰/۳۰۳	۰/۲۲۱	۰/۰۰۷	۰/۰۹۶	۰/۲۲۶	۰/۰۳۴	۰/۰۳۴	۰/۰۳۰	۰/۲۲۱	۰/۰۳۶	۰/۱۴۱	۰/۷۵۵
۰/۰۸۳	۰/۰۸۲	۰/۰۸۳	۰/۲۸۶	۰/۳۳۶	۰/۰۰۱	۰/۰۷۷	۰/۲۷۰	۰/۰۸۳	۰/۲۸۶	۰/۱۲۴	۰/۲۸۶	۰/۱۱۵	۰/۰۰۸	۰/۱۳۹	۰/۰۰۶	۰/۰۷۸	۰/۱۰۸	۰/۷۲۵
۰/۱۶۸	۰/۰۰۴	۰/۱۶۸	۰/۰۵۶	۰/۰۲۵	۰/۳۳۴	۰/۰۷۳	۰/۲۵۳	۰/۱۶۸	۰/۳۳۵	۰/۱۷۷	۰/۰۰۹	۰/۰۲۹	۰/۰۹۱	۰/۱۶۱	۰/۰۰۷	۰/۱۱۳	۰/۸۳۶	۰/۱۷۷
۰/۲۲۳	۰/۱۵۷	۰/۰۲۱	۰/۰۱۵	۰/۰۶۴	۰/۰۲۹	۰/۰۲۷	۰/۲۸۵	۰/۰۲۳	۰/۱۶۵	۰/۲۲۲	۰/۱۳۰	۰/۰۰۶	۰/۰۶۳	۰/۰۹۳	۰/۳۶۶	۰/۲۲۶	۰/۷۴۵	۰/۲۲۲

ادامه جدول ضمیمه (۱)

نوع نیاز															گویه‌ها				
نیازهای آموزشی					نیازهای اجتماعی و فرهنگی														
مشارکت مدرسه‌ای	تکنولوژی آموزشی	محیطی	پایمی	ارزش‌های ارتباط اجتماعی (دوستی و خوشبووندی)	برابری و عدالت جنسیتی	ارزش‌های منشی (انضباط و راستگویی)	همدردی	پیشنش اجتماعی	امنیت هستی‌شناختی	گروه همسالان	الگوپذیری و گروه‌های مرجع	سازندگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد	اجتماعی شدن	محبت متقابل	کفایت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه رضایت‌بخش از زندگی	
۰/۲۵۸	۰/۲۱۸	۰/۲۶۹	۰/۱۲۷	۰/۱۰۶	۰/۰۱۲	۰/۰۵۵	۰/۲۸۱	۰/۲۲۲	۰/۱۲۷	۰/۰۶۶	۰/۱۶۹	۰/۰۵۷	۰/۰۶۷	۰/۲۱۰	۰/۰۴۵	۰/۱۵۹	۰/۶۲۸	۰/۰۶۶	دوستانم احساس می‌کنند که من شخصاً از عهده انجام کارها بر نمی‌آیم
۰/۰۱۸	۰/۲۶۰	۰/۳۰۰	۰/۲۰۶	۰/۱۰۳	۰/۱۲۴	۰/۰۱۱	۰/۲۸۲	۰/۰۰۳	۰/۲۰۶	۰/۰۰۱	۰/۰۳۳	۰/۱۲۲	۰/۱۲۹	۰/۱۵۵	۰/۲۰۸	۰/۴۲۵	۰/۰۳۹	۰/۰۰۱	من و اعضای خانواده‌ام احترام زیادی برای همدیگر قابل‌ایم
۰/۲۲۱	۰/۰۷۱	۰/۰۲۳	۰/۴۰۴	۰/۰۵۸	۰/۰۰۴	۰/۲۶۳	۰/۲۲۱	۰/۰۳۳	۰/۰۰۶	۰/۱۸۹	۰/۱۶۶	۰/۰۲۱	۰/۱۰۹	۰/۰۶۲	۰/۱۱۶	۰/۵۶۱	۰/۳۵۹	۰/۱۸۹	من و معلم‌ان مدرسه‌ام احترام زیادی برای همدیگر قابل‌ایم
۰/۰۸۳	۰/۲۱۶	۰/۲۵۸	۰/۰۹۷	۰/۲۵۲	۰/۱۹۴	۰/۱۱۳	۰/۲۷۴	۰/۱۸۴	۰/۰۶۵	۰/۰۳۹	۰/۱۹۴	۰/۰۷۸	۰/۰۵۸	۰/۰۲۴	۰/۱۱۶	۰/۵۰۲	۰/۲۴۱	۰/۳۴۴	من و دوستانم احترام زیادی برای همدیگر قابل‌ایم
۰/۱۶۸	۰/۰۴۲	۰/۰۸۴	۰/۰۸۶	۰/۲۱۷	۰/۳۴۱	۰/۲۵۲	۰/۰۶۵	۰/۰۵۳	۰/۳۸۶	۰/۲۶۰	۰/۱۹۴	۰/۰۲۹	۰/۰۷۱	۰/۰۲۸	۰/۱۰۹	۰/۳۹۸	۰/۱۲۸	۰/۲۶۰	من به کسی محبت می‌کنم که از او محبت بینم

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۵۳

ادامه جدول ضمیمه (۱)

نوع نیاز																	گویه‌ها		
نیازهای آموزشی				نیازهای اجتماعی و فرهنگی															
مشارکت مدرسه‌ای	تکنولوژی آموزشی	محیطی	پایمی	ارزش‌های ارتباطی اجتماعی (نوبتی و خویشاوندی)	برابری و عدالت جنسیتی	ارزش‌های منشی (انضباط و راستگویی)	همدردی	پیش اجتماعی	امنیت هستی‌شناختی	گروه همسالان	الگوپذیری و گروه‌های مرجع	سازندگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد	اجتماعی شدن	محبت متقابل	کفایت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه، رضایت‌بخش از زندگی	
۰/۰۴۳	۰/۰۰۵	۰/۰۸۴	۰/۰۰۸	۰/۲۱۲	۰/۱۲۰	۰/۴۱۷	۰/۱۵۵	۰/۰۰۶	۰/۲۲۲	۰/۰۴۷	۰/۱۱۵	۰/۰۴۵	۰/۱۱۱	۰/۱۵۲	۰/۲۳۱	۰/۰۰۹	۰/۳۰۵	۰/۳۲۴	با ارزش‌ها و هنجارهای کشورم به خوبی آشنا هستم
۰/۲۰۴	۰/۰۱۲	۰/۰۴۰	۰/۲۴۵	۰/۱۴۰	۰/۰۸۷	۰/۰۷۵	۰/۰۰۹	۰/۰۴۰	۰/۲۲۵	۰/۰۴۴	۰/۰۰۱	۰/۰۸۷	۰/۰۳۲	۰/۰۲۶	۰/۲۰۵	۰/۲۵۶	۰/۲۱۹	۰/۱۴۷	فرهنگ کشورم برای من نامانوس است و با آن اخت نیستم
۰/۳۰۰	۰/۲۶۰	۰/۱۳۰	۰/۱۳۴	۰/۱۵۹	۰/۱۴۵	۰/۰۹۲	۰/۰۲۹	۰/۱۳۰	۰/۲۳۴	۰/۰۲۴	۰/۱۱۰	۰/۰۰۷	۰/۰۸۵	۰/۵۲۶	۰/۰۹۳	۰/۱۵۱	۰/۰۵۰	۰/۰۷۵	اعضای خانواده در انجام کارها به من اعتماد کافی دارند
۰/۳۰۲	۰/۰۰۹	۰/۲۴۳	۰/۰۳۷	۰/۰۳۹	۰/۱۷۸	۰/۰۶۵	۰/۱۶۵	۰/۲۳۳	۰/۳۳۷	۰/۱۰۵	۰/۲۱۸	۰/۰۵۵	۰/۱۹۲	۰/۶۰۱	۰/۰۲۹	۰/۰۷۵	۰/۲۳۶	۰/۱۰۵	معلمان مدرسه در انجام کارها به من اعتماد کافی دارند
۰/۱۸۴	۰/۰۵۷	۰/۱۰۲	۰/۰۹۱	۰/۰۲۴	۰/۲۳۶	۰/۱۵۵	۰/۰۴۸	۰/۱۰۶	۰/۳۵۴	۰/۰۴۲	۰/۰۷۵	۰/۰۲۸	۰/۱۴۶	۰/۵۹۷	۰/۱۳۵	۰/۱۷۲	۰/۲۱۴	۰/۲۳۲	دوستانم در انجام کارها به من اعتماد کافی دارند

ادامه جدول ضمیمه (۱)																			
نوع نیاز																			
نیازهای اجتماعی و فرهنگی																			
نیازهای آموزشی																			
مشارکت مدرسهای	تکنولوژی آموزشی	محتوی	پیامی	ارزش‌های ارتباطی اجتماعی (جوستی و خوشنویزی)	برابری و عدالت جنسیتی	ارزش‌های منشی (انضباط و راستگویی)	همدرستی	پیشنش اجتماعی	امنیت هستی‌شناختی	گروه همسالان	الگوپذیری و گروه‌های مرجع	سازندگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد	اجتماعی شدن	محبت متقابل	کفایت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه رضایت‌بخش از زندگی	گویه‌ها
۰/۲۲۱	۰/۰۶۴	۰/۰۷۶	۰/۰۴۶	۰/۱۲۳	۰/۳۱۳	۰/۸۵۳	۰/۲۲۲	۰/۱۰۵	۰/۱۲۳	۰/۰۰۸	۰/۲۲۵	۰/۱۲۳	۰/۲۴۰	۰/۰۱۴	۰/۰۴۵	۰/۰۸۵	۰/۲۳۴	۰/۳۴۶	همیشه تا جایی که در توانم هست، مایلیم کارهای شخصی‌ام را خودم انجام دهم
۰/۰۸۳	۰/۳۲۶	۰/۳۵۸	۰/۰۹۵	۰/۱۲۹	۰/۰۶۶	۰/۱۴۳	۰/۰۷۲	۰/۰۵۸	۰/۰۵۹	۰/۰۵۶	۰/۲۲۱	۰/۸۵۳	۰/۶۷۱	۰/۱۳۰	۰/۰۲۸	۰/۱۲۱	۰/۲۵۰	۰/۱۰۶	اطرافیانم همیشه سعی می‌کنند تا جاییکه می‌توانم کارهای شخصی‌ام را خودم انجام دهم
۰/۱۶۸	۰/۰۴۲	۰/۴۸۰	۰/۲۲۶	۰/۳۲۹	۰/۴۰۳	۰/۰۵۰	۰/۰۵۱	۰/۰۸۴	۰/۲۲۶	۰/۰۰۸	۰/۰۲۱	۰/۴۲۱	۰/۰۸۵	۰/۰۰۵	۰/۱۲۷	۰/۲۰۳	۰/۱۱۸	۰/۲۰۸	احساس می‌کنم در خانواده نقش مهمی دارم و حرفم خریدار دارد

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۵۵

ادامه جدول ضمیمه (۱)

نوع نیاز															گویه‌ها			
نیازهای آموزشی					نیازهای اجتماعی و فرهنگی													
مشارکت مدرسه‌ای	تکولوژی آموزشی	معیصل	پایه	ارزش‌های ارتباط اجتماعی (دوستی و خوشاندندی)	برابری و عدالت جنسیتی	ارزش‌های مثبت (انضباط و راستگویی)	همدردی	پیش اجتماعی	هستی‌شناختی	گروه همسالان	گروه‌های مرجع	سازندگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد	اجتماعی شدن	محبت متقابل	کفایت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه زندگی
۰/۰۳۹	۰/۷۱۵	۰/۳۳۹	۰/۰۲۵	۰/۰۲۱	۰/۱۷۵	۰/۳۶۸	۰/۱۳۲	۰/۱۱۴	۰/۲۵۵	۰/۰۷۵	۰/۰۸۳	۰/۳۸۹	۰/۱۰۴	۰/۰۰۴	۰/۱۶۴	۰/۱۴۰	۰/۱۲۵	۰/۴۵۶
۰/۰۰۹	۰/۷۱۲	۰/۰۰۹	۰/۰۱۴	۰/۰۰۹	۰/۰۲۸	۰/۳۵۱	۰/۲۰۲	۰/۰۰۹	۰/۰۱۴	۰/۰۵۱	۰/۱۲۷	۰/۴۹۷	۰/۱۶۱	۰/۰۱۲	۰/۰۵۷	۰/۱۳۷	۰/۰۴۴	۰/۳۷۵
۰/۰۳۸	۰/۰۷۸	۰/۰۸۲	۰/۱۱۵	۰/۱۷۸	۰/۰۲۲	۰/۱۰۰	۰/۳۴۲	۰/۰۲۶	۰/۱۵۰	۰/۰۰۶	۰/۸۰۱	۰/۰۳۴	۰/۲۶۷	۰/۰۶۴	۰/۰۲۵	۰/۱۰۰	۰/۰۸۰	۰/۳۷۸

ادامه جدول ضمیمه (۱)

نوع نیاز														گویه‌ها					
نیازهای آموزشی				نیازهای اجتماعی و فرهنگی															
مشارکت‌مدرسه‌ای	تکنولوژی آموزشی	محیطی	پیمایی	ارتباط‌های ارتباط اجتماعی (دوستی و خوشنوازی)	ترباری و عدالت جنسیتی	ارتش‌های منشی (انقباض و انبساط)	هم‌پارگی	پیش اجتماعی	امینیت هستی‌شناختی	گروه همسالان	الگوپذیری و گروه‌های مرجع	سازندگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد	اجتماعی شدن	محبت متقابل	کفایت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه رضایت‌بخش از زندگی	
۰/۰۳۳	۰/۰۰۴	۰/۰۲۶	۰/۰۰۲	۰/۰۰۳	۰/۲۸۷	۰/۰۷۴	۰/۱۶۰	۰/۱۱۱	۰/۲۲۳	۰/۱۹۰	۰/۲۶۴	۰/۰۹۷	۰/۲۳۶	۰/۱۶۵	۰/۱۳۹	۰/۰۲۸	۰/۲۲۸	۰/۱۹۰	تا بحال هیچ شخص یا گروه خاصی را که بتواند الگوی زندگی من باشد، پیدا نکرده‌ام
۰/۱۸۸	۰/۳۰۱	۰/۲۶۲	۰/۰۷۹	۰/۰۴۸	۰/۰۴۶	۰/۰۷۰	۰/۰۳۴	۰/۲۲۱	۰/۰۰۶	۰/۲۶۹	۰/۰۹۰	۰/۰۸۱	۰/۴۱۵	۰/۱۶۴	۰/۱۲۵	۰/۰۲۲	۰/۰۷۳	۰/۱۲۰	در حال حاضر تعداد دوستانی که دارم انگشت‌شمار است
۰/۲۲۷	۰/۳۸۶	۰/۰۸۳	۰/۲۸۶	۰/۰۶۸	۰/۰۰۱	۰/۰۹۷	۰/۰۲۶	۰/۰۸۳	۰/۲۳۵	۰/۳۰۶	۰/۰۶۹	۰/۸۴۵	۰/۰۵۳	۰/۰۲۹	۰/۰۹۵	۰/۰۲۸	۰/۰۷۴	۰/۰۲۸	روابط من با دوستانم صمیمانه و از روی احترام است
۰/۰۸۴	۰/۲۱۲	۰/۱۶۸	۰/۰۵۷	۰/۰۱۵	۰/۳۳۴	۰/۰۲۸	۰/۰۳۵	۰/۱۶۸	۰/۶۵۷	۰/۰۲۷	۰/۱۶۵	۰/۱۷۳	۰/۰۷۴	۰/۳۳۶	۰/۰۷۸	۰/۰۰۶	۰/۱۴۱	۰/۰۲۷	الان تغییرات آنقدر سریع اتفاق می‌افتد که نمی‌توان آینده را پیش‌بینی کرد

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۵۷

ادامه جدول ضمیمه (۱)																			
نوع نیاز															گویه‌ها				
نیازهای آموزشی				نیازهای اجتماعی و فرهنگی															
مشارکت مدرسه‌ای	تکنولوژی آموزشی	محیطی	پایه	ارزش‌های ارتباط اجتماعی (دوستی و خوشبختی)	برابری و عدالت جنسیتی	ارزش‌های منشی (انضباط و راستگویی)	همدردی	پیشنهاد اجتماعی	امنیت هستی‌شناختی	گروه همسالان	الگوپذیری و گروه‌های مرجع	سازندگی	خودمختاری و استقلال	اعتماد		اجتماعی‌شن	محبت متقابل	کفایت اجتماعی (توانایی انجام کارها)	فلسفه رضایت‌بخش از زندگی
۰/۳۳۱	۰/۲۰۵	۰/۱۳۴	۰/۰۰۶	۰/۰۲۴	۰/۰۳۶	۰/۱۰۶	۰/۰۰۳	۰/۰۰۸	۰/۷۰۰	۰/۰۲۸	۰/۱۶۰	۰/۰۹۳	۰/۰۱۳	۰/۰۰۷	۰/۱۱۶	۰/۳۱۴	۰/۰۶۴	۰/۳۳۷	فردای من با امروز من یکی است و قادرم فردا را هم مثل امروز پیش‌بینی کنم
۰/۰۸۳	۰/۲۶۸	۰/۰۶۷	۰/۲۵۱	۰/۳۳۶	۰/۰۶۵	۰/۰۷۷	۰/۰۲۶	۰/۰۳۸	۰/۶۸۲	۰/۰۷۲	۰/۱۰۲	۰/۰۰۲	۰/۱۵۴	۰/۰۵۷	۰/۰۷۱	۰/۰۲۱	۰/۰۸۹	۰/۰۷۲	در جامعه ما، علی‌رغم سرعت بالای تغییرات، باز هم می‌توان آینده را پیش‌بینی کرد
۰/۱۶۸	۰/۰۸۹	۰/۱۶۸	۰/۱۰۹	۰/۰۰۶	۰/۰۳۳	۰/۰۲۸	۰/۰۳۵	۰/۴۵۲	۰/۰۱۴	۰/۰۵۶	۰/۱۶۷	۰/۰۳۲	۰/۰۸۱	۰/۳۱۲	۰/۰۹۰	۰/۰۵۷	۰/۱۱۶	۰/۰۵۶	هر روز روزنامه‌ها را می‌خوانم تا از وضعیت جامعه‌م مطلع شوم
۰/۰۰۹	۰/۰۱۵	۰/۰۲۳	۰/۰۰۸	۰/۰۶۴	۰/۰۳۹	۰/۱۰۷	۰/۲۸۵	۰/۳۹۷	۰/۱۵۷	۰/۰۸۵	۰/۴۳۵	۰/۱۳۷	۰/۰۴۵	۰/۳۶۳	۰/۲۸۶	۰/۲۵۷	۰/۱۴۸	۰/۰۸۵	اطلاع چندانی از وضعیت جامعه‌م ندارم

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۵۹

ادامه جدول ضمیمه (۲)																		
نام نیاز	استان‌ها																	
	کل مناطق			تهران			آذربایجان غربی			اصفهان			فارس			سیستان و بلوچستان		
	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی
نیاز به هم‌دردی	*	*	-	*	*	-	*	*	-	*	*	-	*	*	-	*	*	-
نیاز به ارزش‌های منشئی (انضباط و راستگویی)	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
نیاز به برابری و عدالت جنسیتی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
نیاز به ارزش‌های ارتباط اجتماعی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
نیاز به گذران اوقات فراغت	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
نیاز به ادامه تحصیل	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
نیاز پیامی	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	*	-	*	-	-	-	-	-
نیاز محیطی	*	-	*	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-	*
نیاز به تکنولوژی آموزشی	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
نیاز به مشارکت مدرسه‌ای	*	*	*	*	*	*	-	*	-	*	*	-	*	*	-	*	*	*

توجه: علامت (*) به معنی وجود نیاز و علامت (-) به معنای عدم نیاز می‌باشد.

جدول ضمیمه (۳) مقایسه و اولویت‌بندی نیازهای اجتماعی و فرهنگی و آموزشی دانش‌آموزان به تفکیک استان و مقطع تحصیلی

نوع نیاز	نام نیاز	کل مناطق			استان‌ها														
		کل	متوسطه	راهنمایی	تهران			آذربایجان غربی			اصفهان			فارس			سیستان و بلوچستان		
		کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی
اجتماعی و فرهنگی	نیاز به فلسفه رضایت‌بخش از زندگی	۱۲/۰۲	۱۱/۵۸	۱۱/۸۰	۱۱/۱۳	۱۱/۳۵	۱۱/۲۵	۱۲/۹۱	۱۱/۷۸	۱۲/۳۶	۱۱/۶۸	۱۰/۶۵	۱۱/۱۳	۱۲/۷۱	۱۳/۵۳	۱۲/۹۹	۱۲/۱۵	۱۲/۳۴	۱۲/۶۴
	نیاز به کفایت اجتماعی	۸/۶۹	۸/۵۵	۸/۵۵	۸/۳۳	۸/۳۸	۸/۲۳	۹/۱۳	۹/۲۳	۹/۱۷	۱۰/۲۱	۷/۷۱	۸/۶۸	۸/۸۲	۹/۱۴	۸/۹۳	۹/۰۹	۸/۵۷	۸/۸۵
	نیاز به محبت متقابل	۸/۸۳	۸/۵۳	۸/۵۹	۸/۸۰	۸/۸۱	۸/۶۵	۹/۲۲	۷/۷۱	۸/۴۸	۸/۹۰	۹	۸/۹۵	۸/۶۲	۸/۲۶	۸/۵۰	۸/۶۴	۸/۳۲	۸/۴۳
	نیاز به اجتماعی‌شدن	۱۰/۶۵	۱۰/۴۴	۱۰/۷۱	۱۰/۵۱	۱۰/۱۷	۱۰/۳۹	۱۱/۲۷	۱۰/۹۷	۱۱/۱۰	۱۱/۶۶	۱۰/۷۰	۱۱/۱۵	۱۰/۷۱	۱۲/۲۸	۱۱/۲۵	۱۱/۷۸	۱۰/۶۵	۱۱/۰۶
	نیاز به اعتماد	۹/۴۲	۱۰/۲۸	۹/۸۰	۱۰/۲۱	۹/۶۲	۹/۱۱	۸/۹۴	۱۱	۹/۹۷	۹/۳۹	۱۰/۷۴	۱۰/۳۰	۹/۳۹	۹/۷۱	۹/۵۰	۹/۲۳	۱۰/۵۸	۹/۷۶
	نیاز به خودمختاری و استقلال	۷/۶۹	۷/۴۴	۷/۵۷	۷/۶۶	۸/۲۵	۸	۷/۲۶	۶/۷۵	۷	۶/۵۷	۶/۸۵	۶/۷۵	۶/۷۹	۷/۳۲	۶/۹۷	۷/۰۷	۷/۰۴	۷/۰۴
	نیاز به سازندگی	۷/۸۶	۸/۲۰	۷/۹۹	۸/۰۲	۷/۹۴	۷/۹۰	۷/۳۵	۸/۷۴	۸/۰۳	۷/۳۵	۷/۶۵	۷/۵۳	۸/۱۹	۷/۴۷	۷/۹۴	۷/۸۱	۸/۸۰	۸/۴۳
	نیاز به الگوپذیری	۹/۱۷	۸/۸۴	۹/۰۹	۸/۹۴	۹/۲۹	۹/۱۷	۹/۶۲	۸/۶۴	۹/۱۳	۷/۸۲	۸/۳۱	۸/۰۴	۸/۱۸	۸/۶۶	۸/۸۰	۸/۶۳	۸/۸۱	۸/۷۴
	نیاز به تعلق خاطر و هویت‌یابی	۱۱/۲۱	۱۰/۸۴	۱۱/۰۶	۱۱/۳۴	۱۱/۲۷	۱۱/۸۳	۱۰/۳۹	۱۱/۱۳	۸/۹۴	۸/۵۹	۸/۶۶	۱۰/۸۵	۱۰/۰۴	۱۰/۵۷	۱۱/۱۹	۱۰/۲۹	۱۰/۶۱	۱۰/۶۱
	نیاز به امنیت اجتماعی	۷/۸۱	۷/۰۸	۷/۵۱	۷/۳۳	۸/۴۴	۷/۹۸	۶/۴۹	۶/۵۱	۶/۵۱	۱۱/۵۴	۹/۶۲	۱۰/۴۰	۷/۱۲	۶/۰۳	۶/۷۴	۶/۷۰	۶/۶۳	۶/۶۷

بررسی نیازهای اجتماعی، فرهنگی و آموزشی دختران دانش‌آموز سراسر کشور ۶۱

ادامه جدول ضمیمه (۳)																		
نام نیاز	کل مناطق			استان‌ها														
	کل	متوسطه	راه‌نمایی	تهران			آذربایجان غربی			اصفهان			فارس			سیستان و بلوچستان		
				کل	متوسطه	راه‌نمایی	کل	متوسطه	راه‌نمایی	کل	متوسطه	راه‌نمایی	کل	متوسطه	راه‌نمایی	کل	متوسطه	راه‌نمایی
نیاز به گروه همسالان	۱۰/۸۰	۱۰/۷۳	۱۰/۹۲	۱۰/۴۹	۱۰/۵۸	۱۰/۹۴	۱۰/۸۳	۱۰/۹۰	۹/۴۰	۱۱/۲۶	۱۰/۵۳	۱۱/۵۳	۱۱/۳۴	۱۱/۴۳	۱۰/۹۱	۱۱/۵۰	۱۱/۳۰	
نیاز به امنیت هستی‌شناختی	۱۲/۴۲	۱۲/۹۰	۱۲/۶۴	۱۲/۴۷	۱۲/۱۱	۱۳/۰۵	۱۳/۷۰	۱۳/۳۷	۱۲/۸۱	۱۳/۳۶	۱۳/۱۵	۱۳/۱۰	۱۳/۸۹	۱۳/۲۷	۱۳/۳۹	۱۳/۴۰	۱۳/۳۹	
نیاز به پیش اجتماعی	۱۰/۲۷	۱۱/۳۹	۱۰/۸۸	۱۰/۹۳	۱۰/۴۰	۱۰/۸۵	۱۲/۳۶	۱۱/۵۹	۱۰/۶۸	۱۲	۱۱/۴۹	۱۱/۱۰	۱۳/۱۰	۱۱/۴۴	۱۱/۳۱	۱۱/۷۳	۱۱/۵۷	
نیاز به هم‌دردی	۷/۵۰	۶/۷۴	۷/۱۳	۷/۰۱	۷/۷۹	۷/۴۱	۷/۲۴	۶/۱۳	۶/۷۱	۶/۴۶	۶/۱۷	۶/۸۲	۷	۶/۸۱	۷/۶۰	۶/۳۳	۶/۸۳	
نیاز به ارزش‌های منشی	۹/۱۸	۱۰/۰۳	۶/۹۱	۱۰/۰۶	۹/۲۲	۹/۶۵	۸/۹۵	۹/۹۴	۹/۴۲	۱۰/۶۵	۱۰/۹۰	۹/۳۸	۹/۵۵	۹/۴۴	۸/۶۹	۱۰/۰۷	۹/۵۳	
نیاز به برابری و عدالت جنسیتی	۱۱/۱۳	۱۲/۰۷	۱۱/۹۴	۱۲/۰۷	۱۱/۵۰	۱۲/۲۷	۱۱/۷۸	۱۲/۲۷	۱۲/۳۸	۱۲/۴۹	۱۲/۲۲	۱۲/۴۹	۱۱/۳۱	۱۲/۰۹	۱۱/۸۰	۱۲/۱۷	۱۲/۰۴	
نیاز به ارزش‌های ارتباط اجتماعی	۸/۳۳	۸/۴۳	۸/۳۹	۸/۴۵	۸/۵۳	۸/۴۷	۷/۵۸	۸/۳۵	۷/۹۶	۷/۲۸	۸/۶۴	۸/۰۷	۸/۷۳	۸/۵۰	۸/۱۳	۸/۷۳	۸/۱۲	
نیاز به گذران اوقات فراغت	۷/۳۳	۶/۶۴	۶/۹۹	۷/۳۷	۷/۸۵	۶/۰۹	۵/۵۰	۵/۸۰	۷/۵۴	۷/۵۴	۷/۵۲	۵/۷۸	۵/۳۹	۶/۶۵	۵/۹۰	۵/۴۴	۵/۶۱	

۶۲ پژوهش زنان، دوره ۵، شماره ۳، زمستان ۱۳۸۶

ادامه جدول ضمیمه (۳)

نوع نیاز	نام نیاز	کل مناطق			استان‌ها																		
		کل	متوسطه	راهنمایی	تهران			آذربایجان غربی			اصفهان			فارس			سیستان و بلوچستان						
		کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	کل	متوسطه	راهنمایی	
	مقدار کای اسکور (X^2)	۶۷۷۷/۶۰	۴۱۰۹/۲۰	۲۷۲۳/۹۹	۹۲۱/۷۰	۱۹۱۰/۰۶	۲۸۱۶/۵۹	۷۹۲/۰۵	۱۵۹۱/۷۷	۸۸۴/۴۷	۱۳۸/۲۸	۲۳۳/۶۵	۷۳۷/۷۷	۵۱۳/۳۱	۱۳۱۸/۵۰	۵۴۵/۶۱	۹۵۱/۸۱	۱۴۶۹/۸۰					
	درجه آزادی (D.F.)	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷					
	سطح معنی‌داری (P)	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱					
آموزشی	نیاز به ادامه تحصیل	۳/۵۷	۳/۲۲	۳/۵۷	۳/۲۶	۳/۰۸	۳/۱۱	۳/۴۵	۳/۸۹	۳/۶۸	۳/۵۲	۳/۴۰	۳/۱۸	۳/۴۶	۳/۵۴	۳/۵۸	۳/۵۵	۳/۵۵					
	نیاز پیامی	۳/۰۵	۳/۰۱	۳/۰۵	۳/۰۹	۳/۰۸	۳/۱۴	۳/۷۴	۳/۰۵	۲/۹۰	۲/۹۱	۲/۹۰	۲/۹۸	۲/۹۸	۳	۲/۸۲	۳/۰۹	۳/۰۹					
	نیاز محیطی	۲/۸۵	۲/۹۷	۲/۸۵	۲/۹۲	۳	۲/۹۸	۲/۹۲	۳/۱۶	۲/۸۵	۲/۵۷	۲/۸۶	۲/۱۸	۲/۸۸	۲/۵۹	۲/۷۸	۲/۸۵	۲/۸۵	۲/۷۶				
	نیاز به تکنولوژی آموزشی	۲/۹۲	۲/۹۸	۲/۹۲	۲/۹۹	۳/۰۱	۲/۹۴	۲/۸۵	۲/۷۵	۲/۸۰	۲/۱۸	۲/۱۰	۲/۰۲	۲/۹۲	۲/۹۲	۲/۹۲	۳/۰۷	۲/۸۹	۲/۹۴				
	نیاز به مشارکت مدرسه‌ای	۲/۶۲	۲/۸۳	۲/۶۲	۲/۷۴	۲/۸۳	۲/۵۹	۲/۷۴	۲/۸۰	۲/۷۷	۲/۰۹	۲/۸۱	۳	۲/۷۵	۲/۷۸	۲/۷۶	۳/۰۴	۲/۶۳	۲/۷۵				
	مقدار کای اسکور (X^2)	۱۷۷/۱۷	۱۰۴/۶۳	۲۴/۲۸	۹/۷۰	۱۰۲/۰۶	۴۹/۶۸	۱۳/۲۳	۴۵/۱۲	۴۴/۹۸	۳۴/۷۸	۴۰/۶۲	۱۴/۷۰	۲۰/۰۵	۳۱/۷۶	۱۴/۴۶	۲۶/۹۷	۳۴/۰۷					
	درجه آزادی (D.F.)	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴	۴					
	سطح معنی‌داری (P)	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۱					

توجه: ۱- اعداد آمده در جدول، مجموع نمرات مربوط به هر نیاز می‌باشند که از جمع گویه‌های هر یک، به صورت مقیاس شبه‌فاصله‌ای درآمده‌اند تا از این طریق، امکان مقایسه آنها با یکدیگر فراهم گردد.

۲- برای مقایسه و اولویت‌بندی انواع نیازها در مقاطع راهنمایی و متوسطه در سطح کل مناطق و همچنین استان‌ها، از آزمون فریدمن (به دلیل مرتبط بودن نمونه‌ها) استفاده شده که آمار متناسب آن نیز، کای اسکور (X^2) می‌باشد